===

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

===

ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૫૭૩/૨૦૦૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય સુશ્રી ન્યાયમૂર્તિ વૈભવી ડી. નાણાવટી

===

રિપોર્ટીંગ માટે મંજૂર	હા	ના

===

એમ. બી. પરમાર અને અન્ય

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા

===

ઉપસ્થિતિ:
મૃત્યુ પામનાર પક્ષકાર કાયદેસરના વારસદારો/પ્રતિનિધિઓ મારફતે, અરજદાર નં. ૧૪, ૧૫, ૨૫, ૩, ૩૦, ૩૧, ૩૮, ૮ તરફે

શ્રી કે.એચ. બક્ષી (૧૫૦), અરજદાર નં. ૧, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨, ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૩.૧, ૩૨, ૩૩, ૩૪, ૩૫, ૩૬, ૩૭, ૩૮.૧, ૩૮.૨, ૩૮.૩, ૩૮.૪, ૩૯, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯ તરફે વકીલ
શ્રી પ્રણવ જી. દેસાઈ (૨૯૦), સામાવાળા નં. ૧ તરફે વકીલ
સામાવાળા નં. ૧ પર રૂલની બજવણી થયેલ

==

કોરમ: **માનનીય સુશ્રી ન્યાયમૂર્તિ વૈભવી ડી. નાણાવટી**

તારીખ : ૨૧/૦૨/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. હાલની અરજી દ્વારા, અહીંના અરજદારોએ નીચે મુજબની દાદ માંગી છે:

"(એ) સામાવાળા બેંકના જનરલ મેનેજર (ડી એન્ડ પી.બી.) દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૧૬.૩.૨૦૦૧ નો વાદગ્રસ્ત કચેરી આદેશ તેમજ એનેક્ષર: એસ તરીકે રજૂ કરાયેલ તારીખ ૬.૨.૨૦૦૬ નો આદેશ, જેના દ્વારા અરજદારોની એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં બઢતી પાછી ખેંચી લેવામાં આવી છે અને તેના દ્વારા અરજદારોને એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માંથી જે.એમ.જી.એસ. ૧ માં રિવર્ટ કરવામાં આવ્યા છે, તેને રદ કરવા માટે આપ નામદાર મહેરબાની કરીને મેન્ડમસની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરશો.

(બી) સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના (એસબીઆઈવીઆરએસ) ૨૦૦૦ હેઠળ અરજદારોની સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ

પર તેમની એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં બઢતી પાછી ખેંચવાની અને તેના દ્વારા એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માંથી જે.એમ.જી.એસ. ૧ માં તેમનું રિવર્ઝન કરવાની સામાવાળા બેંકની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર, ગેરવાજબી અને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૨૧ નો ભંગ કરનારી હોવાનું આપ નામદાર મહેરબાની કરીને જાહેર કરશો.

(સી) હાલના અરજદાર નં. ૨ ને સંબોધવામાં આવેલ તારીખ ૨૩.૩.૨૦૦૧ નો વાદગ્રસ્ત પત્રવ્યવહાર, જેમાં તેમનો પગાર રૂ. ૧૫,૩૮૦ + રૂ. ૩૮૦ એફ.પી.એ. થી ઘટાડીને રૂ. ૧૪,૨૪૦ + રૂ. ૩૪૦ એફ.પી.એ. ફિટમેન્ટ કરવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો છે અને સામાવાળા બેંક દ્વારા અહીંના અન્ય અરજદારોને જારી કરાયેલા આવા અન્ય તમામ સમાન પત્રવ્યવહારોને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે આપ નામદાર મહેરબાની કરીને મેન્ડમસની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરશો અને અહીંના તમામ અરજદારોનો પગાર તેમની નિવૃત્તિની તારીખથી એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં પુનઃ નિર્ધારિત કરવાની વધુ મહેરબાની કરશો.

(ડી) સ્પષ્ટતાકારી સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ ની કલમ ૯(બી) ને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે અને તેના દ્વારા તારીખ ૧૬.૩.૨૦૦૧ થી અરજદારોની એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં બઢતી પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે આપ નામદાર મહેરબાની કરીને મેન્ડમસની રિટ

અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરશો.

(ઈ) હાલની અરજીની આખરી સુનાવણી અને નિકાલ પેન્ડિંગ હોય તે દરમિયાન, સામાવાળા બેંક દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૬.૩.૨૦૦૧ ના વાદગ્રસ્ત કચેરી આદેશ પર આપ નામદાર મહેરબાની કરીને સ્ટે આપશો અને તેના દ્વારા સામાવાળા બેંકને અરજદારોનું એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માંથી જે.એમ.જી.એસ. ૧ માં રિવર્ઝન થયું ન હોય તે રીતે નિવૃત્તિ લાભો ચૂકવવા નિર્દેશ આપશો.

(એફ) આપ નામદાર મહેરબાની કરીને અરજદારોને રૂ. ૨૫,૦૦૦ ની ગણતરી કરેલ અરજીનો ખર્ચ મંજૂર કરશો; અને

(જી) ન્યાયના હિતમાં આપ નામદાર મહેરબાની કરીને આવા અન્ય અને વિશેષ હુકમો પસાર કરશો."

૨. અરજદારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.એચ. બક્ષી અને સામાવાળા - બેંક તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રણવ જી. દેસાઈને સાંભળવામાં આવ્યા.

૩. અહીંના અરજદારો સામાવાળાના કર્મચારીઓ હતા; જેમણે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના, ૨૦૦૦ (ટૂંકમાં 'એસ.બી.આઇ.વી.આર.એસ.') હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ પસંદ કરી હતી અને

તદનુસાર, સામાવાળા - બેંક દ્વારા તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. અહીંના અરજદારોએ સામાવાળા - બેંકમાં નિમણૂકની તારીખ, એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં બઢતીની તારીખ, એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ તરીકે બજાવેલી કુલ સેવાઓ અને દરેક અરજદારના એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માંથી જે.એમ.જી.એસ. ૧ માં રિવર્ઝનના કારણે થયેલા કુલ નુકસાન દર્શાવતો ચાર્ટ અરજીના એનેક્ષર - એ તરીકે યોગ્ય રીતે રેકોર્ડ પર રજૂ કર્યો છે.

૩.૧ એનેક્ષર - એચ, પાના નં. ૬૧ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલા તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૦૧ ના વાદગ્રસ્ત આદેશથી અહીંના અરજદારો વ્યથિત છે, જેમાં સદર આદેશ દ્વારા સામાવાળા - બેંક દ્વારા બઢતી પાછી ખેંચી લેવામાં આવી છે; કારણ કે અરજદારોએ ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરી ન હતી. અહીંના અરજદારોએ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ વિથ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૨/૨૦૦૧ દાખલ કરીને સદર આદેશને તેમજ અરજીના પાના નં. ૧૨૨, એનેક્ષર - એસ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલા તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૦૬ ના આદેશને પડકાર્યો હતો, જેમાં સદર આદેશ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૨૨૩૬/૨૦૦૧ અને ૧૨૨૪૧/૨૦૦૧ માં તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના રોજ જારી કરાયેલા નિર્દેશો અનુસાર પસાર કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૦૧ ના રિવર્ઝનના આદેશને રદ કરીને અરજદારોને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી ગુણદોષ પર નવેસરથી બોલતો હુકમ (સ્પીકિંગ ઓર્ડર) પસાર કરવા સામાવાળા - બેંકને નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન્સમાં પસાર કરવામાં આવેલ સદર હુકમ પાના નં. ૧૦૦ પર યોગ્ય રીતે રજૂ થયેલ છે. ઉપર ઉલ્લેખિત ઉપરોક્ત વાદગ્રસ્ત આદેશોએ હાલની અરજી દાખલ કરવા તરફ દોરી ગયા છે.

૪. અરજદારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.એચ. બક્ષીએ રજૂઆત કરી હતી કે અહીંના અરજદારોએ એસબીઆઇવીઆરએસ, ૨૦૦૦ હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિનો વિકલ્પ પસંદ કર્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા બેંક ૧૯૯૦ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૧૭ માં વિચારાયેલ ગ્રામીણ સોંપણીની નીતિનો અમલ કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારોને સામાવાળા - બેંક દ્વારા ૧૯૮૮ અને ૧૯૯૫ ની વચ્ચે એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં બઢતી આપવામાં આવી હતી અને તેઓ તેમની નિવૃત્તિ પહેલાં ૧૦ વર્ષ કે તેથી વધુ સમય માટે સદર પગાર ધોરણમાં કાર્યરત હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારોએ સામાવાળા - બેંકને એવી બાંહેધરી આપી હતી કે જો તેઓ તેમના કારણોસર ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરવામાં સક્ષમ ન હોય તો તેઓ એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં પોતાની બઢતી જતી કરશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારો ગ્રામીણ પોસ્ટીંગ સ્વીકારવા તૈયાર અને ઉત્સુક હોવા છતાં, સદર નીતિના અમલીકરણમાં બેંક દ્વારા સામનો કરવામાં આવતી વ્યવહારુ મુશ્કેલીઓના કારણે સામાવાળા - બેંક તેમને આવા ગ્રામીણ વિસ્તારો/કેન્દ્રો પર મૂકવાની સ્થિતિમાં ન હતી.

૪.૧ વિદ્વાન વકીલ શ્રી બક્ષીએ રજૂઆત કરી હતી કે ૧૯૯૦ ના પરિપત્ર

નં. ૧૭ ની કલમ - ૨ તમામ નિયંત્રણકારી સત્તાવાળાઓ પર એ સુનિશ્ચિત કરવાની ફરજ પાડે છે કે ભારત સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલી માર્ગદર્શિકા મુજબ ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી શાખામાં સેવાનો લઘુત્તમ સમયગાળો પૂર્ણ ન કર્યો હોય તેવા તારીખ ૦૧.૦૮.૧૯૮૮ થી ૦૧.૦૮.૧૯૮૯ સુધી એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં બઢતી માટે પાત્રતા ધરાવતા અધિકારીઓને ટોચની અગ્રતાના આધારે આવી શાખાઓમાં પોસ્ટીંગ આપવામાં આવે જેથી અધિકારીઓ પોતાની સંબંધિત સોંપણી પૂર્ણ કરે અને સામાવાળા - બેંક તરફથી કસૂરના કારણે બઢતી માટે અપાત્ર ન બને. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા - બેંકને જ શ્રેષ્ઠ રીતે જ્ઞાત કારણોસર ગ્રામીણ શાખામાં પોસ્ટીંગ ન આપવું એ અહીંના અરજદારોના નિયંત્રણમાં ન હતું. તેને ધ્યાને લેતાં, ગ્રામીણ સોંપણીની નીતિનો અમલ કરવામાં બેંકની ઘોર નિષ્ફળતા બદલ અરજદારોની નિવૃત્તિ પર એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં તેમની બઢતી પાછી ખેંચીને તેમને દંડિત કરવાની સામાવાળા - બેંકની કાર્યવાહી મનસ્વી, તરંગી, ક્રૂર અને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ નો ભંગ કરનારી ગણી શકાય.

૪.૨ વિદ્વાન વકીલ શ્રી બક્ષીએ રજૂઆત કરી હતી કે એસબીઆઈવીઆરએસ, ૨૦૦૦ માં ૧૯૯૦ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૧૭ દ્વારા વિચારાયેલ ગ્રામીણ સોંપણી પોતાની નિવૃત્તિ પર અથવા તે પહેલાં પૂર્ણ કરવામાં સક્ષમ ન હોય તેવા અધિકારીઓની બઢતી પાછી ખેંચવા અંગે કોઈ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે

એસબીઆઇવીઆરએસ, ૨૦૦૦ સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૦/૨૦૦૦-૦૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી જે તારીખ ૧૫.૦૧.૨૦૦૧ ના રોજ ખુલી હતી અને તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૧ ના રોજ બંધ થઈ હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા - બેંક દ્વારા વધુ એક સ્પષ્ટતાકારી સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો પરંતુ, એસબીઆઇવીઆરએસ, ૨૦૦૦ યોજના હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ પસંદ કરવાના હતા તેવા અધિકારીઓ જેવા અધિકારીઓમાં તેનો પ્રસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો. તેથી, જ્યારે અરજદારોએ એસબીઆઇવીઆરએસ, ૨૦૦૦ હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટે પોતાની અરજીઓ આપી, ત્યારે અરજદારોને સ્પષ્ટતાકારી સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ ની કલમ (બી) વિશે કોઈ જાણકારી ન હતી જેણે ફરજિયાત ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ ન કરી હોય તેવા અધિકારીઓની બઢતી પાછી ખેંચવાની જોગવાઈ કરી હતી.

૪.૩ વિદ્વાન વકીલ શ્રી બક્ષીએ પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો કે જો આવો સ્પષ્ટતાકારી પરિપત્ર અરજદારોના ધ્યાને લાવવામાં આવ્યો હોત, તો તેઓ ક્યારેય સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિનો વિકલ્પ પસંદ કરત નહીં. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જોકે સદર સ્પષ્ટતાકારી સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ ની કલમ - ૩ માં શાખાઓ/વહીવટી કચેરીઓમાં કાર્યરત તમામ સ્ટાફના ધ્યાને સદર પરિપત્રની વિગતો લાવવાનું સામાવાળા - બેંક માટે ફરજિયાત બનાવવામાં આવ્યું હોવા છતાં, તેમ કરવામાં આવ્યું ન હતું અને પરિપત્રની વિગતો

અરજદારોની નિવૃત્તિ સુધી ક્યારેય તેમને જણાવવામાં આવી ન હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારો વિરુદ્ધ યોજનામાં છેલ્લી ઘડીએ બદલાયેલી પ્રતિકૂળ શરતો ઉમેરીને અરજદારોને સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ પસંદ કરવા દબાણ કરતું સામાવાળા - બેંકનું આવું વર્તન અરજદારોની ફરજિયાત નિવૃત્તિ સમાન ગણાશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૧૯૮૮ અને ૧૯૯૫ ની વચ્ચે એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માં અરજદારોની બઢતી બિનશરતી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તારીખ ૨૩.૦૬.૧૯૯૯ ના રોજ પણ કેટલાક અધિકારીઓને બઢતી આપવામાં આવી હતી જે ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ કરવાને આધીન સામાવાળા - બેંક દ્વારા શરતી હતી, અરજદારોના બઢતીના આદેશો સાથે આવી કોઈ શરત જોડાયેલી ન હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, અરજદારોની જાણકારી અને ઈચ્છા વિરુદ્ધ એસબીઆઈવીઆરએસ, ૨૦૦૦ ની શરતોમાં પ્રતિકૂળ ફેરફાર ઉમેરીને સામાવાળા - બેંક અરજદારોને એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ માંથી જે.એમ.જી.એસ. માં રિવર્ટ કરી શકી ન હોત.

૪.૪ વિદ્વાન વકીલ શ્રી બક્ષીએ રજૂઆત કરી હતી કે સામાન્ય સંજોગોમાં નિવૃત્ત થયેલા તમામ લોકોએ ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરી ન હોવા છતાં તેઓ તે જ પદ એટલે કે એમ.એમ.જી.એસ. ૨/૩ પર નિવૃત્ત થયા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત બાબત અરજદારો પ્રત્યે ભેદભાવપૂર્ણ વ્યવહારમાં પરિણમે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અહીંના અરજદારોના કોઈ વાંક

વગર, એસબીઆઇવીઆરએસ, ૨૦૦૦ યોજના પસંદ કર્યા પછી અરજદારોને આશરે રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- નું નુકસાન થયું છે. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા - બેંક દ્વારા પસાર કરાયેલા વાદગ્રસ્ત આદેશો પાના નં. ૧૦૦, એનેક્ષર - ક્યુ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલા સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ વિથ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં પસાર કરાયેલા હુકમના ફકરા ૧૪ માં જારી કરાયેલા નિર્દેશોથી વિપરીત છે, જેમાં સદર તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ નો હુકમ પસાર કરતી વખતે મુદ્દાઓ ઘડવામાં આવ્યા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સ્વીકૃતપણે, સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરતી વખતે આવા મુદ્દાઓ નક્કી કરવામાં આવ્યા નથી.

૪.૫ વિદ્વાન વકીલ શ્રી બક્ષીએ રજૂઆત કરી હતી કે સદર તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના હુકમ અનુસાર, જેના દ્વારા ઉપર જણાવ્યા મુજબ તારીખ ૧૮.૦૩.૨૦૦૧ નો આદેશ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવ્યો હતો, અરજદારોએ પાના નં. ૧૧૫, એનેક્ષર - આર પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરેલ તારીખ ૨૬.૧૦.૨૦૦૫ ના રોજ રજૂઆત કરી હતી, જેના અનુસંધાને તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૦૬ નો વાદગ્રસ્ત આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. પાના નં. ૧૨૨ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલા ઉપરોક્ત તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૦૬ ના આદેશ પર આધાર રાખીને, ભારપૂર્વક એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા બેંક સદર અરજીમાં ઘડાયેલા મુદ્દાઓના જવાબો આપવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને તેને

ધ્યાને લેતાં, વાદગ્રસ્ત આદેશ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવો જરૂરી છે. આના કારણે મિસ. સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૪૫૮/૨૦૦૭ ઉપસ્થિત થઈ જેનો તારીખ ૨૦.૦૬.૨૦૦૭ ના હુકમ દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ વિથ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના હુકમમાં કોર્ટ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા મુદ્દાઓ સાથે કામ કરતી વખતે, સદર હુકમમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી છે અને હાલની અરજી મંજૂર થવી જરૂરી છે.

૫. સામાવાળા સત્તાધિકારી તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રણવ જી. દેસાઈએ પાના નં. ૧૪ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલા જવાબના સોગંદનામા પર આધાર રાખ્યો હતો. સદર જવાબ પર આધાર રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૦૧ ના વાદગ્રસ્ત આદેશમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી, જેમાં અરજદારોએ સદર તારીખ સુધી ફરજિયાત વર્ષોની ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ ન કરી હોવાથી અને તારીખ ૨૯.૦૬.૧૯૯૯ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૩૧/૧૯૯૯-૨૦૦૦ ના ફકરા ૩(૭) તેમજ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૦૧ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૨૦૦૧ ના ફકરા ૧(બી) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ મુજબ સામાવાળા બેંક દ્વારા અરજદારોની બઢતી પાછી ખેંચી લેવામાં આવી છે. એસબીઆઈવીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્તિ માટેની મંજૂરી આપતાં પહેલાં બેંક દ્વારા અધિકારીઓની એમએમજી સ્કેલ - ૨ માં બઢતી પાછી ખેંચવી પડશે. ઉપરોક્ત

બાબતોને ધ્યાને લેતાં, અરજદારોએ આવી ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરી ન હોવાથી, તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૦૧ ના વાદગ્રસ્ત આદેશમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૫.૧ વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ રજૂઆત કરી હતી કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ અને ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં જારી કરાયેલા નિર્દેશો અનુસાર, જેમાં રિવર્ઝનનો આદેશ પડકારનો વિષય હતો, રિવર્ઝનના સદર આદેશને રદ કરતી વખતે, પાના નં. ૧૧૩ અને ૧૧૪ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલા સદર આદેશના ફકરા ૧૪ માં ઘડવામાં આવેલા મુદ્દાઓ પર, અહીંના અરજદારો દ્વારા તારીખ ૨૬.૧૦.૨૦૦૫ ના રોજ કરવામાં આવેલી રજૂઆત પર સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા યોગ્ય વિચારણા કરવામાં આવી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તમામ ૩૯ અરજદારોને જરૂરી જાણ કરવામાં આવી હતી અને તેમને તારીખ ૨૬.૧૦.૨૦૦૫ ના રોજ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા બિલ્ડિંગ, લોકલ હેડ ઓફિસ, અમદાવાદ ખાતે નિમણૂક સત્તાધિકારી અને જનરલ મેનેજર સમક્ષ હાજર થવા જણાવાયું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૩૩ અરજદારોએ શ્રી એસ.સી. રીંદાણી અને શ્રી જે.વી. હાથીને હાજર રહેવા અને તેમના કેસોની રજૂઆત કરવા માટે અધિકૃત કર્યા હતા. અરજદારો પૈકીના એક અરજદારે કાયદેસરના વારસદારને અધિકૃતતા પત્ર સુપરત કર્યો હતો, જે પણ સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો. બે અરજદારો શ્રી આર.કે. નિહાલાની અને શ્રી કે.પી. બારોટ યોગ્ય રીતે જાણ કરવામાં આવી હોવા છતાં અને બેંકને પહોંચ પાછી મળી હોવા છતાં

હાજર રહ્યા ન હતા. અધિકૃત પ્રતિનિધિઓએ રજૂઆત કરી હતી અને ૩૩ અરજદારો દ્વારા યોગ્ય રીતે સહી થયેલું તેમનું આવેદનપત્ર સબમિટ કર્યું હતું.

૫.૨ તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૦૬ ના આદેશ પર આધાર રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ અને ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના આદેશ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા તમામ મુદ્દાઓ પર સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા સ્વતંત્ર રીતે વિચારણા કરવામાં આવી હતી અને દરેક મુદ્દા પર સ્વતંત્ર રીતે વિચારણા કરીને તેમજ અરજદારોની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, સક્ષમ સત્તાધિકારી એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા હતા કે સંબંધિત અરજદારોને આપવામાં આવેલી એડ-હોક બઢતીના આધારે અરજદારો ઉચ્ચ પગાર ધોરણમાં ચાલુ રહેવા માટે હકદાર નથી અને બઢતી પાછી ખેંચીને એસબીઆઈવીઆરએસ યોજના હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિનો વિકલ્પ પસંદ કરવાને ધ્યાને લેતાં તેઓ પાછા રિવર્ટ થવાને પાત્ર હતા. અરજદારોનું જેએમજીએસ, ગ્રેડ- ૧ માં રિવર્ઝન તારીખ ૧૯.૦૩.૨૦૦૧ ના પત્રની પહોંચની તારીખથી અમલમાં આવશે, જે બેંકના સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા મૂળ આદેશની તારીખ છે, જે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ તેમની વાસ્તવિક નિવૃત્તિ પહેલાં સંબંધિત અરજદારોને જણાવવામાં આવી હતી.

૫.૩ વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ સર્કલની કેટલીક શાખાઓના પુષ્ટિ પત્રો પર વધુ આધાર રાખ્યો હતો જે પુષ્ટિ કરે છે કે અન્ય બાબતો ઉપરાંત, તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ નો પરિપત્ર નં. ૯૧ શાખાઓ/કચેરીઓના નોટિસ બોર્ડ પર યોગ્ય

રીતે પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યો હતો. સદર પત્રો આવી મળેલી પુષ્ટિઓના નમૂના છે જે કેટલીક શાખાઓ સાથે સંબંધિત છે જ્યાં અરજદારો સંકળાયેલા હતા અને સામાવાળા બેંક પાસે અરજદારો સાથે સંબંધ ન ધરાવતી અન્ય શાખાઓની આવી પુષ્ટિઓ પણ ઉપલબ્ધ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારો દ્વારા એવું સૂચવવું સાચું નથી કે કથિત મુજબ પ્રશ્નવાળા પરિપત્ર વિશે સામાવાળા - બેંક દ્વારા અરજદારોને ક્યારેય વાકેફ કરવામાં આવ્યા ન હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧ બઢતી પાછી ખેંચવા ઉપરાંત, વીઆરએસની તારીખ પછી સ્ટાફ હાઉસિંગ લોન ચાલુ રાખવા વગેરે જેવા અન્ય લાભોની જોગવાઈ કરે છે. સદર સુવિધાઓ બે અરજદારો એટલે કે શ્રી એચ.સી. શાહ અને શ્રી પી.આર. બક્ષી દ્વારા મેળવવામાં આવી છે. તેને ધ્યાને લેતાં, અરજદારોની એ દલીલ સાચી નથી કે અરજદારોએ વીઆરએસની તારીખ પછી આવા લાભો મેળવ્યા ન હોત. એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રેકોર્ડ પરથી એ સ્થાપિત થાય છે કે અરજદારો સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧ થી વાકેફ હતા તેમજ, અરજદારોની કબૂલાત મુજબ, તેઓ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ ના ઘણા સમય પહેલાં તેનાથી વાકેફ હતા. ઉપરોક્ત બાબતો છતાં, અરજદારોએ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના પસંદ કરી હતી અને ભારત સરકાર દ્વારા ઘડવામાં આવેલી નીતિ, નિયમો અને વિનિયમો તેમજ માર્ગદર્શિકા મુજબ ચુકવણી કરવામાં આવી છે.

૫.૪ વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારોને તારીખ ૨૩.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ તેમની સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિની સ્વીકૃતિ અંગે જાણ

હતી/જણાવવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, અરજદાર નં. ૨ એ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિમાંથી બહાર નીકળવાનો વિકલ્પ પસંદ કર્યો ન હતો કે નિવૃત્તિની અરજી પાછી ખેંચી ન હતી, જે વીઆરએસ યોજનાનો લાભ લીધા પછી સ્પષ્ટપણે પાછળથી થયેલો વિચાર (આફ્ટરથોટ) છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અહીંના અરજદારોએ સ્વેચ્છાએ એસબીઆઈવીઆરએસનો લાભ લીધો હોવાથી અને ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ ન કરી હોવાથી, અહીંના અરજદારો તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ ના પરિપત્ર નં. ૯૧ થી સંચાલિત થાય છે અને તેને ધ્યાને લેતાં, હાલની અરજીમાં પડકારનો વિષય બનેલા વાદગ્રસ્ત આદેશોમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૫.૫ ઉપરોક્ત રજૂઆતોની પુષ્ટિ માટે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ એ.આઈ.આર. ૨૦૦૩ એસ.સી. ૮૫૮ માં રિપોર્ટ થયેલા બેંક ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિ. ઓ.પી. સ્વર્ણકાર અને અન્ય ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંત પર આધાર રાખ્યો છે.

૫.૬ વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ સામાવાળા વતી દાખલ કરાયેલા વિશેષ સોગંદનામા પર વધુ આધાર રાખ્યો છે જે પાના નં. ૨૯૬ પર યોગ્ય રીતે રજૂ થયેલ છે જેમાં, તારીખ ૧૫.૦૧.૨૦૦૧ થી ૩૧.૦૧.૨૦૦૧ સુધી ખુલ્લી મુકાયેલ એસબીઆઈવીઆરએસ ના સંપૂર્ણ દસ્તાવેજો રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યા છે. પાના નં. ૨૯૭ પરના તારીખ ૩૦.૧૨.૨૦૦૦ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૦/૨૦૦૦-૨૦૦૧ પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૬. અરજદારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.એચ. બક્ષીએ, પ્રત્યુત્તરમાં, ઉપર ઉલ્લેખિત રજૂઆતોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારોએ વિરોધ સાથે રિવર્ઝનના આદેશો સ્વીકાર્યા હતા અને ઉપરોક્ત રજૂઆતની પુષ્ટિ કરવા પાના નં. ૨૬૭ પર આધાર રાખ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો અરજદારો આવી યોજના વિશે જાણતા હોત, તો અરજદારોએ ક્યારેય સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના એટલે કે એસબીઆઈવીઆરએસ, ૨૦૦૦ નો વિકલ્પ પસંદ કર્યો ન હોત.

વિશ્લેષણ : -

૭. સંબંધિત પક્ષકારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી, નીચે મુજબની બાબતો સામે આવે છે:

૭.૧ અહીંના અરજદારોએ એવી ફરિયાદ ઉઠાવી હતી કે અહીંના અરજદારો આવા સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ વિશે જાણતા ન હતા અને સદર પરિપત્રને પડકાર્યો છે. અરજદારો એવા આધારે આ કોર્ટ સમક્ષ આવ્યા છે કે અરજદારો ઉપરોક્ત સ્ટાફ પરિપત્રથી વાકેફ ન હતા અને તેને ધ્યાને લેતાં, અગાઉ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ અને ૫૯૨૨/૨૦૦૧ દાખલ કરીને તે વિવિધ આદેશોને પડકાર્યા હતા કે જેના હેઠળ સદર અરજદારોને સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના, ૨૦૦૦ (ટૂંકમાં 'એસબીઆઈવીઆરએસ, ૨૦૦૦') હેઠળ તેમની સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ પર મિડલ

મેનેજમેન્ટ ગ્રેડ સ્કેલ ૨/3 ના પદ પરથી જુનિયર મેનેજમેન્ટ ગ્રેડ સ્કેલ ૧ માં એવા આધારે રિવર્ટ કરવામાં આવ્યા હતા કે અરજદારોએ ભારત સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલી માર્ગદર્શિકા અનુસાર સામાવાળા બેંક દ્વારા જારી કરાયેલા તારીખ ૧૭.૦૨.૧૯૯૦ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૧૭ મુજબ ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરી ન હતી, જેમાં તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના હુકમ દ્વારા સામાવાળા - બેંકને નીચે મુજબના મુદ્દાઓ નક્કી કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો:

"૧૪. સામાવાળા તરફેના વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈની વિનંતીથી વિવાદમાં પ્રવેશવાને બદલે અમે બેંક દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરીએ છીએ અને અરજદારો અથવા તેમના પ્રતિનિધિઓને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી કાયદા અનુસાર રજૂઆતનો નિર્ણય કરવાની બેંકને જરૂરિયાત જણાય છે. બેંકે બોલતા હુકમ દ્વારા સમગ્ર બાબતનો નિર્ણય કરતી વખતે નીચે મુજબના મુદ્દાઓ ખાસ કરીને નક્કી કરવાના રહેશે:

(૧) શું તારીખ ૦3.૦૧.૨૦૦૧ નો પરિપત્ર અરજદારોના ધ્યાને લાવવામાં આવ્યો હતો અથવા અરજદારોને સદર પરિપત્ર વિશે જાણ કરવામાં આવી હતી અને જો હા, તો કઈ રીતે, અને જો ના, તો શું અરજદારોને તેમનું રાજીનામું પાછું ખેંચવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ?

(૨) શું આપેલા સર્કલમાં યોજનામાંથી ઉદ્ભવતા લાભો તે વ્યક્તિઓની તરફેણમાં લંબાવવામાં આવ્યા છે, જેમણે લાયકાતની સેવા પૂર્ણ કરી નથી

અને જો હા, તો અરજદારો સાથે શા માટે ઓરમાયું વર્તન કરવામાં આવી રહ્યું છે?

(૩) શું યોજના અમલમાં આવ્યા પહેલાં રાજીનામું આપનાર અથવા નિવૃત્ત થયેલ કોઈપણ વ્યક્તિને બઢતીનો લાભ આપવામાં આવ્યો છે અને લાયકાતની સેવાઓ પૂર્ણ ન કરી હોવા છતાં તેમની નિવૃત્તિ પછી પણ તેમની તરફેણમાં લાભો ચાલુ રાખવામાં આવ્યા છે અને જો હા, તો શું આ અરજદારોની તરફેણમાં લાભો લંબાવવા જોઈએ?"

૭.૨ ઉપર ઉલ્લેખ કર્યા મુજબ, સદર આદેશ અનુસાર, અરજદારોએ તારીખ ૨૬.૧૦.૨૦૦૫ ના રોજ પાના નં. ૧૧૫, એનેક્ષર - આર પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલ રજૂઆત કરી હતી, જેમાં તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના હુકમના સંદર્ભમાં સામાવાળા - બેંકનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું અને તમામ દલીલો લેવામાં આવી હતી. સામાવાળા - બેંકે તારીખ ૨૬.૧૦.૨૦૦૫ ના રોજ અરજદારોને વ્યક્તિગત સુનાવણી આપી હતી જેમાં, અરજદારો પૈકીના ૩૩ અરજદારોનું પ્રતિનિધિત્વ તેમના અધિકૃત પ્રતિનિધિઓ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, એક અરજદારનું પ્રતિનિધિત્વ કાયદેસરના વારસદાર મારફતે કરવામાં આવ્યું હતું અને અરજદારો પૈકીના બે; શ્રી આર.કે. નિહાલાની અને શ્રી કે.પી. બારોટને જાણ કરવામાં આવી હોવા છતાં અને તે માટે બેંકને પહોંચ મળી હોવા છતાં હાજર રહેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. સુસંગત હકીકતો અને સંજોગો તેમજ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ અને ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં તારીખ

૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના હુકમ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, સામાવાળા - બેંકના સ્થાનિક મુખ્ય કચેરી, અમદાવાદના નિમણૂક સત્તાધિકારી અને જનરલ મેનેજર (એનડબલ્યુ-૨) એ તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૦૬ ના રોજ વાદગ્રસ્ત આદેશ પસાર કર્યો હતો. સદર આદેશના ફકરા ૫ થી ૨૯ નો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૫. માનનીય હાઈકોર્ટે તારીખ ૧૯-૪-૨૦૦૫ ના ઉપરોક્ત સંયુક્ત આદેશ દ્વારા ખાસ કરીને નીચેના ત્રણ મુદ્દાઓ પર વિચારણા કરીને ગુણદોષ પર 'બોલતો હુકમ' પસાર કરવા બેંકને નિર્દેશ આપ્યો હતો:

(૧) શું તારીખ ૦૩-૦૧-૨૦૦૧ નો પરિપત્ર અરજદારોના ધ્યાને લાવવામાં આવ્યો હતો અથવા અરજદારોને સદર પરિપત્ર વિશે જાણ કરવામાં આવી હતી અને જો હા, તો કઈ રીતે, અને જો ના, તો શું અરજદારોને તેમનું રાજીનામું પાછું ખેંચવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ?

(૨) શું આપેલા સર્કલમાં યોજનામાંથી ઉદ્ભવતા લાભો તે વ્યક્તિઓની તરફેણમાં લંબાવવામાં આવ્યા છે, જેમણે લાયકાતની સેવા પૂર્ણ કરી નથી અને જો હા, તો અરજદારો સાથે શા માટે ઓરમાયું વર્તન કરવામાં આવી રહ્યું છે?

(૩) શું યોજના અમલમાં આવ્યા પહેલાં રાજીનામું આપનાર અથવા નિવૃત્ત થયેલ કોઈપણ વ્યક્તિને બઢતીનો લાભ આપવામાં આવ્યો છે અને

લાયકાતની સેવાઓ પૂર્ણ ન કરી હોવા છતાં તેમની નિવૃત્તિ પછી પણ તેમની તરફેણમાં લાભો ચાલુ રાખવામાં આવ્યા છે અને જો હા, તો શું આ અરજદારોની તરફેણમાં લાભો લંબાવવા જોઈએ?

મુદ્દા નં. ૧

૬. સ્થાનિક મુખ્ય કચેરી ખાતેના પર્સનલ એન્ડ એચઆરડી વિભાગ પાસે નીચેની શાખાઓ/કચેરીઓ તરફથી ૨૨ અરજદારોને આવરી લેતી પુષ્ટિઓ રેકોર્ડ પર છે જેમાં જણાવાયું છે કે તારીખ ૩જી જાન્યુઆરી ૨૦૦૧ નો સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૨૦૦૧ શાખા પ્રબંધકો અથવા સંબંધિત સત્તાવાળાઓ દ્વારા શાખાઓ/કચેરીઓ ખાતે પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યો હતો. આનાથી અરજદારોના ધ્યાને પરિપત્ર ન લાવવા અંગેની બાબતનો નિકાલ થાય છે.

શાખાનું નામ	**અરજદારોના નામ**
સિદ્ધપુર	એલ.જે. પંડ્યા
નારણપુરા	જે.એન. શાહ
ગિરધરનગર	જી.જે. રાવલ, એસ.પી. સોલંકી
સિવિલ હોસ્પિટલ બ્રાન્ચ, અમદાવાદ	જે.જે. ત્રિવેદી
મેઈન બ્રાન્ચ, અમદાવાદ	એચ.બી. શાહ, આઇ.એમ. જયસિંઘાની, જી.કે. પરમાર, એસ.એમ. પાઠક

શાખાનું નામ	અરજદારોના નામ
ઝોનલ ઓફિસ, ગાંધીનગર	જે.બી. શાહ, એસ.બી. મકવાણા, કે.પી. બારોટ
ઝોનલ ઓફિસ, અમદાવાદ	એમ.બી. પરમાર, પી.આર. બક્ષી, જે.આર. શાહ, બી.કે. મહેતા, બી.પી. રાણોલીયા, જી.જે. પંચસારા
લોકલ હેડ ઓફિસ, અમદાવાદ	આર.કે. નિહાલાની, એસ.એ. અરોરા, આર.બી. ચક્રવર્તી, પી.એન. ઝવેરી

૭. તદુપરાંત, વખતોવખત પરિપત્રો જારી કરીને તેના કર્મચારીઓને માહિતીના પ્રસાર માટે બેંકની પ્રથા અને માર્ગદર્શિકા રેકોર્ડ પર મૂકવી જરૂરી છે. કોર્પોરેટ સેન્ટર, મુંબઈ તરફથી ડ્રાફ્ટ પરિપત્રો અને સૂચનાઓ મળતાં, દેશની તમામ સ્થાનિક મુખ્ય કચેરીઓ તેમની તમામ શાખાઓ અને વહીવટી કચેરીઓને પરિપત્રો જારી કરે છે. પરિપત્રો રવાના કરતાં પહેલાં, એલએચઓ ખાતે આઉટવર્ડ ડિસ્પેચ રજિસ્ટરમાં તેની યોગ્ય નોંધ કરવામાં આવે છે. શાખાઓ અને વહીવટી કચેરીઓ દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલા પરિપત્રો સંબંધિત તમામ કર્મચારીઓની જાણ માટે નોટિસ બોર્ડ પર અથવા કોઈ 顯 સ્પષ્ટ જગ્યાએ પ્રદર્શિત કરવામાં આવે છે. પરિપત્રો સંબંધિત શાખા/વહીવટી કચેરીની ફાઈલોમાં પણ રાખવામાં આવે છે, જે વાંચવા અને સંદર્ભ માટે તમામ કર્મચારીઓ માટે હંમેશા ઉપલબ્ધ હોય છે.

૮. પ્રસ્તુત કેસમાં, તારીખ ૦૩-૦૧-૨૦૦૧ નો સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૨૦૦૧ એલએચઓ અમદાવાદ દ્વારા તારીખ ૫-૧-૨૦૦૧ ના રોજ બેંકની અધિકૃત કુરિયર સેવા મેસર્સ મારુતિ કુરિયર્સ દ્વારા તમામ શાખાઓ અને

વહીવટી કચેરીઓને રવાના કરવામાં આવ્યો હતો અને તે તારીખ ૬ઠ્ઠી અથવા ૭મી જાન્યુઆરી ૨૦૦૧ ના રોજ સરનામે પહોંચ્યો હતો. રવાનગીની વિગતો ડીએચઓ, અમદાવાદ ખાતે બેંકમાં રાખવામાં આવેલા ડિસ્પેચ રજિસ્ટર પરથી સ્પષ્ટપણે જણાય છે. શાખાઓને પરિપત્ર મળ્યો હોવાથી, ઉપર જણાવ્યા મુજબની સામાન્ય પ્રથા આપોઆપ અનુસરવામાં આવે છે. એ દર્શાવવું સુસંગત છે કે દરેક કર્મચારીને વ્યક્તિગત પરિપત્રો મોકલવા વ્યવહારિક રીતે શક્ય નથી અને તે બેંકની પ્રથા પણ નથી.

૯. વધુમાં, પ્રથમ મુદ્દા પર મંતવ્ય પર પહોંચવા માટે મેં નીચેના મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં લીધા છે:

(૧) જ્યારે તારીખ ૩૦-૧૨-૨૦૦૦ ના મૂળ વીઆરએસ યોજના પરિપત્ર પછી, ૧-૧-૨૦૦૧ અને ૩૧-૩-૨૦૦૧ ની વચ્ચે એલએચઓ દ્વારા આશરે દસ સ્પષ્ટતાકારી પરિપત્રો જારી કરવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે એ માનવું અશક્ય છે કે માત્ર તારીખ ૦૩-૦૧-૨૦૦૧ નો આ પરિપત્ર તમામ અરજદારોને કથિત રીતે મળ્યો ન હતો. એ હકીકત છે કે કર્મચારીઓને વિચારણામાં લેતો અથવા અસર કરતો કોઈપણ પરિપત્ર દાવાનળની જેમ ફેલાય છે, ખાસ કરીને આ અરજદારો જેવા સંભવિત વીઆરએસ વિકલ્પ પસંદ કરનારાઓમાં.

(૨) ઉપરોક્ત પરિપત્રની નકલો તારીખ ૦૫-૦૧-૨૦૦૧ ના રોજ જ

ઓફિસર્સ એસોસિએશન તેમજ એમ્પ્લોઇઝ યુનિયનને પણ મળી હતી, એટલે કે જે તારીખે એલએચઓ માં પરિપત્રનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

(૩) સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧ માં પૂરી પાડવામાં આવેલી બઢતી પાછી ખેંચવાના મુદ્દા સિવાય, વીઆરએસની તારીખ પછી સ્ટાફ હાઉસિંગ લોન ચાલુ રાખવા જેવી અન્ય વિવિધ જોગવાઈઓ પણ તે જ પરિપત્રનો ભાગ છે. આ સુવિધા બે અરજદારો એટલે કે હરણી રોડ શાખા, બરોડા ખાતે શ્રી એચ.સી. શાહ અને નારાયણનગર, અમદાવાદ ખાતે શ્રી પી.આર. બક્ષી દ્વારા મેળવવામાં આવી છે. તેથી, એવો નિષ્કર્ષ કાઢી શકાય કે આ અરજદારો ઉપરોક્ત પરિપત્રથી વાકેફ છે.

(૪) જેએમજીએસ-૧ ના નીચલા ગ્રેડમાં રિવર્ઝન થયા પછી પણ જે તમામ અરજદારોને વ્યક્તિગત રીતે આશરે ૨૦-૩-૨૦૦૧ ના રોજ જણાવવામાં આવ્યું હતું, અરજદારોમાંથી કોઈએ પણ નિવૃત્તિની વાસ્તવિક તારીખ એટલે કે ૩૧-૩-૨૦૦૧ પહેલાં કોઈ વિરોધ કે અસંમતિ દર્શાવી ન હતી.

(૫) યોજનામાં વીઆરએસ હેઠળ અરજી પાછી ખેંચવાની તારીખ ૧૫-૨-૨૦૦૧ નક્કી કરવામાં આવી હોવા છતાં, બદલાયેલા સંજોગોમાં અરજદારોમાંથી કોઈએ પણ સેવામાંથી નિવૃત્ત થયા એટલે કે ૩૧-૩-૨૦૦૧ પહેલાં પોતાની અરજી/અરજીઓ પાછી ખેંચવા માટે કોઈ પ્રયાસ કે

પૂછપરછ કરી ન હતી, જે પુષ્ટિ કરે છે કે આ માત્ર પાછળથી થયેલો વિચાર છે.

(૬) ટર્મિનલ લાભો અને તમામ લાભો તમામ અરજદારો દ્વારા કોઈપણ વિરોધ કે વિવાદ વિના સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા અને હાલનો દાવો તે પછી કરવામાં આવ્યો છે, જે ફરીથી દર્શાવે છે કે આ દાવો પાછળથી થયેલો વિચાર છે અને લાભો મેળવતાં પહેલાં તેનો કોઈ ઈરાદો ન હતો. બેંક ઓફ ઈન્ડિયા વિ. ઓ.પી. સ્વર્ણકાર (૨૦૦૩) ૨ એસ.સી.સી. ૭૨૧ માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે યોજના હેઠળ એક્સ-ગ્રેશિયા ચુકવણી અથવા અન્ય કોઈપણ લાભ સ્વીકારનારા કર્મચારીઓને એકસાથે સ્વીકારવા અને નકારવાની (એપ્રોબેટ અને રીપ્રોબેટ કરવાની) મંજૂરી આપી શકાય નહીં કે તેમને પોતાના અગાઉના વલણમાંથી પાછા હટવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં.

(૭) પ્રતિનિધિત્વ સબમિટ કર્યા પછી પ્રતિનિધિઓ દ્વારા સુપરત કરાયેલા પત્રમાં પણ, તારીખ ૧૧-૦૧-૨૦૦૧ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૬/૨૦૦૦-૦૧ ના ફકરા ૧૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં તારીખ ૦૩-૧-૨૦૦૧ ના વિષય પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ નો સંદર્ભ પણ શામેલ છે, જે દર્શાવે છે કે જ્યારે તેઓએ પરિપત્ર નં. ૯૬/૨૦૦૦-૦૧ વાંચ્યો હતો, ત્યારે એવું અર્થઘટન થાય છે કે તેઓ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ થી વાકેફ હતા/તેનો સંદર્ભ લીધો હતો.

(૮) એ આશ્ચર્યજનક છે કે અરજદારો પૈકીના એક એટલે કે શ્રી એસ.બી. ખરાડે, જેઓ સંબંધિત સમયે રાવપુરા શાખાના શાખા પ્રબંધક પોતે હતા, તેઓ દાવો કરી રહ્યા છે કે તેઓ તારીખ ૦૩-૦૧-૨૦૦૧ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ થી વાકેફ ન હતા કારણ કે એલએચઓ તરફથી પરિપત્ર સીધો શાખા પ્રબંધકો દ્વારા મેળવવામાં આવે છે. શાખાના રેકોર્ડ પરથી પણ પુષ્ટિ થાય છે કે પરિપત્ર બાંધીને શાખામાં તેના સુસંગત સ્થાને રાખવામાં આવ્યો છે, જ્યાં તેઓ સંબંધિત સમયે કામ કરી રહ્યા હતા.

૧૦. ઉપરોક્ત પરિપત્ર કોઈ નવી સૂચના નથી, જે નીચલા ગ્રેડમાં રિવર્ઝનની જોગવાઈ કરતી હોય પરંતુ તે બેંકની અગાઉની સૂચનાઓનો માત્ર પુનરોચ્ચાર છે જે એક દાયકાથી વધુ સમયથી પ્રચલિત હતી અને સૌપ્રથમ ૧૯૯૦ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૧૭ દ્વારા પ્રસારિત કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૨૯-૬-૧૯૯૯ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૩૧/૧૯૯૯-૨૦૦૦ દ્વારા પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવી હતી. મારો એવો મત છે કે અરજદારો તારીખ ૦૩-૦૧-૨૦૦૧ ના સદર પરિપત્રથી વાકેફ હોવા જોઈએ અને અરજદારો દ્વારા પરિપત્રની જાણકારીનો ઈનકાર કરવાનું એકમાત્ર કારણ એ હોઈ શકે કે જો તેઓ તારીખ ૦૩-૦૧-૨૦૦૧ ના પરિપત્રની જાણકારી સ્વીકારે તો તેમની પાસે કોઈ કેસ રહેતો નથી.

૧૧. ઉપરોક્ત તમામ બાબતોને ધ્યાને લેતાં, હું એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યો છું કે અરજદારો તારીખ ૦૩-૦૧-૨૦૦૧ ના પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૧ થી વાકેફ છે અને અરજદારો દ્વારા લેવાયેલું વલણ છૂપા ઈરાદા સાથે માત્ર પાછળથી થયેલો

વિચાર છે.

તેથી, હું આ મુદ્દો અરજદારોના દાવાની વિરુદ્ધ નક્કી કરું છું.

મુદ્દા નં. ૨

૧૨. માનનીય હાઇકોર્ટના આદેશમાં ઉલ્લેખિત બીજા મુદ્દાના સંબંધમાં, કે શું યોજનાનો લાભ તે વ્યક્તિઓની તરફેણમાં મળ્યો છે જેમણે ગ્રામીણ સેવા પૂર્ણ કરી નથી. હું જણાવું છું કે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વીઆરએસ યોજના બેંકના તમામ કર્મચારીઓ માટે સામાન્ય હતી અને તે કોઈના માટે ભેદભાવપૂર્ણ ન હતી. માનનીય હાઇકોર્ટના આદેશમાં બંગાળ સર્કલ દ્વારા લાભ આપવામાં આવ્યો હોવાનો સંદર્ભ પણ આપવામાં આવ્યો છે. હું જણાવું છું કે જો કોઈ એક સર્કલ દ્વારા કોઈ પરિપત્રનું ખોટું અર્થઘટન કરવામાં આવે અથવા ખોટી રીતે અમલ કરવામાં આવે, તો તે આ સર્કલ પર બંધનકર્તા નથી, કારણ કે અમારું અમદાવાદ સર્કલ કોર્પોરેટ સેન્ટરની સૂચનાઓથી બંધાયેલું છે. જો કોઈ એક જગ્યાએ યોજનાના ખોટા અર્થઘટન અને અમલીકરણ દ્વારા ભૂલ થઈ હોય તો પણ, તેને બહુમતી દ્વારા અનુસરવા માટેના દાખલા અથવા નિયમ તરીકે ટાંકી શકાય નહીં. જો વ્યવસ્થાપનના ધ્યાને કોઈ ભૂલ લાવવામાં આવે, તો આવા મુદ્દા પર દ્રષ્ટિકોણ અપનાવવાનું બેંકના કોર્પોરેટ મેનેજમેન્ટ પર નિર્ભર છે અને અરજદારો તેનો કોઈ અયોગ્ય લાભ લઈ શકે નહીં. તેથી, હું આ મુદ્દો પણ અરજદારોની વિરુદ્ધ નક્કી કરું છું.

મુદ્દા નં. ૩

૧૩. માનનીય હાઈકોર્ટ દ્વારા ઉપસ્થિત ત્રીજા પ્રશ્નના સંબંધમાં, રેકોર્ડ પરથી ચકાસણી કરવામાં આવી છે અને પુષ્ટિ થઈ છે કે ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કર્યા વિના અકાળે નિવૃત્તિ અથવા રાજીનામા પર કોઈપણ અધિકારીને બઢતીનો લાભ આપવામાં આવ્યો નથી. બેંકના અગાઉના પરિપત્રો, એટલે કે ૧૯૯૦ ના પરિપત્ર નં. ૧૭ અને તારીખ ૨૯-૬-૧૯૯૯ ના પરિપત્ર નં. ૩૧/૧૯૯૯-૨૦૦૦ પરથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે સેવામાંથી અકાળે નિવૃત્તિ અથવા રાજીનામાના કિસ્સામાં ઉચ્ચ પગાર ધોરણનો લાભ ઉપલબ્ધ થશે નહીં. તેથી, અરજદારોની દલીલ સાચી નથી. કોઈપણ સંજોગોમાં, જો સમાન સ્થિતિ ધરાવતી અન્ય કેટલીક વ્યક્તિઓને ખોટી રીતે લાભ આપવામાં આવ્યો હોય તો પણ, અરજદારો એવો દાવો કરી શકે નહીં કે તેમને પણ ગેરકાયદેસર લાભ આપવામાં આવે.

તેથી, હું આ મુદ્દો પણ અરજદારોની વિરુદ્ધ નક્કી કરું છું.

૧૪. માનનીય હાઈકોર્ટ દ્વારા સંદર્ભિત મુદ્દાઓને સંબોધવા ઉપરાંત, હું અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલી અન્ય તમામ રજૂઆતોને સંબોધીશ, પરંતુ ઉપરના પ્રત્યુત્તરમાં જે આવરી લેવામાં આવી નથી, જે નીચે મુજબ છે:

૧૫. અરજદારોની રજૂઆતો પૈકીની એક એ છે કે, માનનીય હાઈકોર્ટ દ્વારા રિવર્ઝનનો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો હોવાથી, બેંકે તાત્કાલિક ઉચ્ચ સ્તર પર

નાણાકીય લાભ છૂટો કરવો જોઈએ. જોકે, મારે ધ્યાન દોરવું પડશે કે અરજદારો આદેશને રદ કરતી વખતે તે જ વિષય પર નવેસરથી બોલતો હુકમ પસાર કરવા માટે માનનીય હાઈકોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોને સરળતાથી ભૂલી ગયા છે. તેથી, અરજદારોની દલીલ ટકી શકે તેવી નથી.

૧૬. અરજદારોની રજૂઆતની બીજી રજૂઆત એ છે કે, અરજદારોને ગ્રામીણ શાખાઓમાં પોસ્ટીંગ આપવાની જવાબદારી બેંકની હતી, જે ૧૦ વર્ષથી વધુ સમય સુધી કરવામાં આવી ન હતી, અને બેંકના આદેશ વિના તેઓ ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરી શક્યા ન હતા. મારે ધ્યાન દોરવું પડશે કે, ભારત સરકારની નીતિ અનુસાર બેંકમાં ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરવાની ફરજિયાત આવશ્યકતા દાખલ કરવામાં આવી ત્યારે, ઘણા વર્ષો સુધી અધિકારીઓની સંખ્યા સામે ઉપલબ્ધ ગ્રામીણ પોસ્ટીંગની અસમાનતા (મિસમેચ) હતી. વધુમાં સામાન્ય રીતે અધિકારીઓ ગ્રામીણ શાખાઓમાં કામ કરવા તૈયાર ન હતા અને કોઈને કોઈ રીતે ગ્રામીણ પોસ્ટીંગ ટાળવાના પ્રયાસો કરી રહ્યા હતા. જોકે, હાલમાં પરિસ્થિતિ સુધારી દેવામાં આવી છે અને એક દોષરહિત વ્યવસ્થા પ્રાપ્ત કરવામાં આવી છે. વધુમાં, સર્કલમાં ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી માટે તમામ જરૂરી અધિકારીઓને મોકલવામાં આવ્યા છે. એ બાબત દર્શાવવી સુસંગત છે કે આવા આશરે ૬૦% અધિકારીઓ, જેમને હાલના આ અરજદારો જેવી જ એડ-હોક બઢતી મળી હતી, તેમણે સ્વેચ્છાએ બેંકને લેખિતમાં આપ્યું છે કે તેઓ ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી કરવા તૈયાર નથી અને તદનુસાર તેઓએ પોતાની બઢતી પાછી ખેંચીને

સ્વેચ્છાએ નીચલા ગ્રેડમાં રિવર્ઝન સ્વીકાર્યું છે. પરિણામે, એવું કહેવું સાચું નથી કે પર્સનલ વિભાગની ક્ષતિઓના કારણે વ્યક્તિગત અધિકારીઓને દંડિત કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૭. ચાર વ્યક્તિઓના સંબંધમાં ચોક્કસ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે, જેમને કથિત રીતે ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કર્યા વિના લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. આ ચાર વ્યક્તિઓની સ્થિતિ નીચે મુજબ છે, જે દર્શાવે છે કે કોઈ ભેદભાવ નથી:

(૧) શ્રી અશોક સાહિબા: સામાન્ય નિવૃત્તિ, તેથી, સંપૂર્ણ લાભ માટે હકદાર.

(૨) શ્રી પંકજ ઝવેરી: નીચલા ગ્રેડમાં રિવર્ટ થયા. (તેઓ અરજદારો પૈકીના એક છે)

(૩) શ્રી આર.ટી. ભટ્ટ: સામાન્ય નિવૃત્તિ, તેથી, સંપૂર્ણ લાભ માટે હકદાર.

(૪) શ્રી એસ.પી. મિસ્ત્રી: સંપૂર્ણ લાભ આપવામાં આવ્યો હોવાનો આક્ષેપ છે, પરંતુ અમારા ચોપડે આવો કોઈ અધિકારી જણાતો નથી જેમણે બેંકમાંથી અકાળે નિવૃત્તિ લીધી હોય અને તેથી, તેના પર કોઈ ટિપ્પણી કરી શકાતી નથી.

૧૮. અરજદારો પૈકીના એક અરજદાર એટલે કે શ્રી ખરાડેને બે વર્ષનો

સમયગાળો પૂરો થાય તે પહેલાં ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી ન આપવાના ચોક્કસ કેસનો મુદ્દો પણ અરજદારોએ ઉઠાવ્યો છે. મારો એવો મત છે કે સંબંધિત સમયે વહીવટી કારણોસર ગ્રામીણ સોંપણીમાંથી બહાર બદલી કરવામાં આવી હોઈ શકે છે અને તેનો હેતુ કર્મચારીને તેની સોંપણી પૂર્ણ કરવાથી વંચિત રાખવાનો ન હતો. હું જણાવું છું કે રેકોર્ડનું અવલોકન કરતાં, એ જણાય છે કે શ્રી ખરાડે એક અધિકારી તરીકેની તેમની સમગ્ર ૧૭ વર્ષની કારકિર્દી દરમિયાન પાદરા અને ડભોઈ શાખાઓ (બરોડાથી અવરજવર કરી શકાય તેવી બે શાખાઓ) ખાતે ૬૦ મહિનાના નાના સમયગાળા સિવાય ક્યારેય બરોડા સેન્ટર છોડ્યું ન હતું. આ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તેઓ બરોડા સિવાય અન્ય કેન્દ્રો પર અનુકૂળ ન હતા. જો તેઓ ખરેખર તે ઈચ્છતા હોત તો તેઓ શા માટે પોતાની ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરી શક્યા નહીં તે અંગેની વાસ્તવિકતા વિશે હું ઘણા તારણો કાઢી શકું છું. વાસ્તવિક હકીકત એ છે કે, શ્રી ખરાડે તેમાં રસ ધરાવતા ન હતા અને ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી ન આપવા બદલ બેંક સમક્ષ ક્યારેય આ બાબત ઉઠાવી ન હતી. ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ એસસીએ નં. ૫૯૨૨/૨૦૦૧ ના અન્ય સમાન અરજદારને પણ આવરી લેશે.

૧૯. આ મુદ્દા પર ઉપર ફકરા ૧૬ માં પહેલેથી જ ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

૨૦. રજૂઆતના આક્ષેપ ૬ ના સંબંધમાં, હું કહું છું કે તે અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલો પાયાવિહોણો આક્ષેપ છે, જે સાબિત થયો નથી અને જો આવો કોઈ કેસ ઉપલબ્ધ હોય તો પણ, સંબંધિત સમયે યોગ્ય સત્તાધિકારી સમક્ષ તે

ઉઠાવવો જોઈતો હતો અને તે હવે અરજદારોના બચાવમાં આવી શકે નહીં. આ મુદ્દા પર પણ ઉપર ફકરા ૧૭/૧૮ માં પૂરતી વિચારણા કરવામાં આવી છે.

૨૧. અરજદારો દ્વારા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા, એસબીઆઈ વિ. કાશીનાથ ખેર (રિપોર્ટેડ ઈન (૧૯૯૬) ૮ એસ.સી.સી. પાના નં. ૭૬૨) ના સંદર્ભના સંબંધમાં, મારો એવો મત છે કે આશરે ૧૦ વર્ષ સુધી ગ્રામીણ સોંપણી ન આપવા અંગે પહેલેથી જ વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી છે. વધુમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષનો મુદ્દો એસબીઆઈવીઆરએસ નો મુદ્દો ન હતો. તે ઉપરાંત, નિયમિત નિવૃત્ત કર્મચારીઓ માટે, ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ ન થઈ હોય તો પણ બેંક સંપૂર્ણ લાભ નકારતી નથી, કારણ કે આવા કિસ્સામાં એવું કહી શકાય કે વયનિવૃત્તિની ઉંમરે પહોંચતાં પહેલાં આવી સોંપણી ઓફર કરવાની બેંકની ફરજ છે. જોકે, પ્રસ્તુત કેસમાં, અરજદારો પોતાની મરજીથી સ્વેચ્છાએ નિવૃત્ત થઈ રહ્યા છે અને જો આ અરજદારોએ વીઆરએસ પસંદ ન કર્યું હોત, તો બેંક પાસે ગ્રામીણ સોંપણી ઓફર કરવા માટે હજુ પણ પૂરતો સમય હતો. ગ્રામીણ સોંપણી ઓફર કરવા માટે કોઈ સમયમર્યાદા ન હોવાથી અને કર્મચારીઓ પહેલેથી જ બઢતીનો લાભ ભોગવી રહ્યા હોવાથી, વિલંબથી કશું ગુમાવ્યું ન હોત. તેથી, ઉપરોક્ત ચુકાદામાંનું અવલોકન અરજદારોના બચાવમાં આવશે નહીં.

૨૨. ઉપર જણાવેલ સિવાય, મારી સમક્ષ અન્ય કોઈ મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો, જેના પર વિચાર કરવાની જરૂર હોય.

૨૩. એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે એસબીઆઈવીઆરએસ યોજના એક વિશેષ યોજના છે અને તે સ્વૈચ્છિક છે અને કોઈ અધિકારી માટે ફરજિયાત નથી. અરજદારોએ તેમની વીઆરએસ અરજીઓમાં નીચે મુજબની બાંહેધરીઓ પણ આપી છે:

-

'મેં એસબીઆઈવીઆરએસ ની જોગવાઈઓ કાળજીપૂર્વક અને સભાનપણે વાંચી છે અને સમજી છે. હું એસબીઆઈવીઆરએસ ના નિયમો અને શરતોનું બિનશરતી અને અફર રીતે પાલન કરવાની બાંહેધરી આપું છું.

-

હું બાંહેધરી આપું છું કે એસબીઆઈવીઆરએસ હેઠળ બેંકમાંથી મારી નિવૃત્તિના કારણે, એસબીઆઈવીઆરએસ હેઠળના લાભોની ચુકવણી સિવાય બેંક પર મારો કોઈ આગળનો દાવો અને/અથવા અધિકાર રહેશે નહીં.

-

હું વાકેફ છું કે યોજનાના કોઈપણ નિયમો અને શરતોના અર્થઘટન અંગે વિવાદના કિસ્સામાં, બેંકનો નિર્ણય આખરી અને મારા પર બંધનકર્તા રહેશે.

-

હું સંમત થાઉં છું કે બેંકને યોજનાની કોઈપણ અથવા તમામ કલમોમાં

ફેરફાર કરવાનો, સુધારો કરવાનો અને રદ કરવાનો અને બેંકને યોગ્ય જણાય તે તારીખથી તેનો અમલ કરવાનો અધિકાર હતો.'

૨૪. ઉપરોક્ત કરાર આધારિત જવાબદારીઓને ધ્યાને લેતાં, અરજદારો આવી જવાબદારીઓથી પર જઈ શકે નહીં.

૨૫. વધુમાં, સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેની વિશેષ યોજના હોવાથી, એસબીઆઈવીઆરએસ માં સામાન્ય ટર્મિનલ લાભો ઉપરાંત એક્સ-ગ્રેશિયા તરીકે ચૂકવવાપાત્ર નોંધપાત્ર રકમનો સમાવેશ થાય છે. આ રકમ કોઈ કરેલા કામ માટે ચૂકવવામાં આવતી નથી, પરંતુ નોકરી છોડવાના બદલામાં ચૂકવવામાં આવે છે, જે એક પેકેજ ડીલ છે. એકવાર રકમ ચૂકવવામાં આવે તે પછી, કર્મચારી રોજગારમાં રહેતો બંધ થાય છે, અને ત્યારબાદ તેને તેના ભૂતકાળના કોઈપણ અધિકારો માટે લડવાનો કોઈ અધિકાર નથી. અરજદારોએ રૂ. ૫ લાખ સુધીની આવક માટે કર લાભ પણ મેળવ્યો છે અને તેના દ્વારા આશરે રૂ. ૧ લાખથી રૂ. ૧.૫ લાખ આવકવેરા તરીકે બચાવ્યા છે, જે આ એસબીઆઈવીઆરએસ યોજના સિવાય અન્ય રીતે સ્વૈચ્છિક/અકાળે નિવૃત્તિ પસંદ કરનારા અધિકારીઓને મળતો નથી. મેં એ પણ નોંધ્યું છે કે બઢતી પાછી ખેંચી લેવા પર, બેંકે અગાઉની બઢતી પછી અરજદારોને મળેલા નાણાકીય અને અન્ય લાભો પાછા ખેંચ્યા નથી અને રિવર્ઝનની તારીખ એટલે કે આશરે ૨૦મી માર્ચ, ૨૦૦૧ સુધી તેઓએ તેનો આનંદ માણ્યો હતો.

૨૬. એ દર્શાવવું સુસંગત છે કે બઢતી મેળવવા માટે ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણીની આવશ્યકતાના સંબંધમાં કોઈ વિવાદ નથી, કારણ કે તે એક દાયકાથી પ્રચલિત છે. એસબીઆઇવીઆરએસ અમલમાં આવ્યા પહેલાં, બેંકના તારીખ ૨૯-૬-૧૯૯૯ ના અગાઉના પરિપત્ર નં. ૩૧/૧૯૯૯-૨૦૦૦ માં ચોક્કસ કલમ છે કે કોઈપણ અધિકારીએ, સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ અથવા રાજીનામું પસંદ કરતાં પહેલાં, ફરજિયાતપણે ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરવી પડશે અથવા પોતાની બઢતી પાછી ખેંચવા માટે બેંકને લેખિતમાં વિનંતી કરવી પડશે. અરજદારોમાંથી કોઈએ પણ ગ્રામીણ સોંપણી પર પોસ્ટીંગ માટે બેંકને વિનંતી કરી ન હતી કે પરિપત્રના પ્રત્યુત્તરમાં રિવર્ઝનની માંગણી કરી ન હતી જે દર્શાવે છે કે તેઓ યથાસ્થિતિની સ્થિતિમાં ખુશ અને આરામદાયક હતા અને હવે બેંકને દોષ આપવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે.

૨૭. ઉપરોક્ત જોગવાઈને ધ્યાને લેતાં, મારો એવો મત છે કે જો તેમની સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ સ્વીકારવામાં આવે તો તેમની બઢતી પાછી ખેંચી લેવામાં આવશે તે અંગે અરજદારો સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતા. સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના એક કરાર આધારિત યોજના છે અને અરજદારો પર તેને પસંદ કરવા માટે કોઈ દબાણ ન હતું. તેને પસંદ કર્યા પછી, તેઓ અનુક્રમે તારીખ ૨૯-૬-૧૯૯૯ અને ૩-૧-૨૦૦૧ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૩૧ અને ૯૧ થી બંધાયેલા છે.

૨૮. વધુમાં આ અરજદારોને આગળના ઉચ્ચ ગ્રેડમાં બઢતી આપવામાં આવી હતી અને અરજદારો દ્વારા આપવામાં આવેલી બાંહેધરીના આધારે

બઢતીના લાભો લંબાવવામાં આવ્યા હતા. સદર બાંહેધરી ભારત સરકારની માર્ગદર્શિકા મુજબ મેળવવામાં આવી છે અને આવી પ્રથાને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પણ સમર્થન આપ્યું હતું. તેથી મારો એવો મત છે કે જો ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ ન થાય તો બઢતી પાછી ખેંચવી યોગ્ય રહેશે. તારીખ ૨૬-૪-૨૦૦૫ ના રિટ પિટિશન નં. ૧૮૨૭૨/૨૦૦૧ સહિતની રિટ અરજીઓના જૂથમાં એસબીઆઈવીઆરએસ ની બાબતમાં માનનીય મદ્રાસ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા પસાર કરાયેલો તાજેતરનો ચુકાદો આ દ્રષ્ટિકોણને પુષ્ટિ આપે છે.

૨૯. તમામ હકીકતો અને સંજોગો તેમજ બેંકની માર્ગદર્શિકાને ધ્યાનમાં રાખીને, હું એવા મક્કમ નિષ્કર્ષ પર આવ્યો છું કે સંબંધિત અરજદારોને આપવામાં આવેલી એડહોક બઢતીના આધારે અરજદારો ઉચ્ચ પગાર ધોરણમાં ચાલુ રહેવા માટે હકદાર નથી અને બઢતી પાછી ખેંચીને એસબીઆઈવીઆરએસ યોજના હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિનો વિકલ્પ પસંદ કરવાને ધ્યાને લેતાં તેઓ પાછા રિવર્ટ થવાને પાત્ર છે. સરળતા ખાતર, હું આદેશ કરું છું કે તમામ અરજદારોનું જેએમજીએસ ૧ ગ્રેડમાં રિવર્ઝન તારીખ ૧૯-૩-૨૦૦૧ ના પત્રની પહોંચની તારીખથી અમલમાં આવશે, જે બેંકના સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા મૂળ આદેશની તારીખ છે, જે તારીખ ૩૧-૩-૨૦૦૧ ના રોજ તેમની વાસ્તવિક નિવૃત્તિ પહેલાં સંબંધિત અરજદારોને જણાવવામાં આવી હતી. હું તે મુજબ આદેશ કરું છું.

સાથે જોડેલી યાદી મુજબ, આ આદેશની નકલ તમામ અરજદારોને તાત્કાલિક મોકલવામાં આવે.

એસડી/-

નિમણૂક સત્તાધિકારી અને જનરલ મેનેજર (એનડબલ્યુ-૨)

સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા લોકલ હેડ ઓફિસ, અમદાવાદ

તારીખ : ૬ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૬."

૭.૩ અરજદારોએ ત્યારબાદ મિસ. સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૪૫૮/૨૦૦૭ દાખલ કરી હતી જેનો તારીખ ૨૦.૦૬.૨૦૦૭ ના રોજ પાછી ખેંચાયેલી તરીકે નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારોએ ત્યારબાદ ઉપર જણાવેલી દાદ માટે હાલની અરજી દાખલ કરી હતી.

૭.૪ આ કોર્ટે રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યું છે. સદર દસ્તાવેજોના અવલોકન પરથી, એ બાબત સામે આવે છે કે અહીંના અરજદારોએ એસબીઆઈવીઆરએસ, ૨૦૦૦ પસંદ કર્યું હતું. સદર રાજીનામું સામાવાળા - બેંક દ્વારા તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ યોગ્ય રીતે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. અહીંના અરજદારો સદર યોજનાથી સંચાલિત થાય છે.

૮. ઉપર ઉલ્લેખ કર્યા મુજબ તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૦૬ ના વાદગ્રસ્ત આદેશનું અવલોકન કરતાં, એ બાબત સામે આવે છે કે તારીખ ૧૯.૦૪.૨૦૦૫ ના હુકમ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ અને ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં

ઘડવામાં આવેલા તમામ મુદ્દાઓ પર સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

૮.૧ મુદ્દા નં. ૧ સાથે કામ કરતી વખતે, તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૦૬ ના વાદગ્રસ્ત આદેશના ફકરા ૮ માં, એવું નોંધવામાં આવ્યું છે કે તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ નો સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ એલએચઓ, અમદાવાદ દ્વારા તારીખ ૦૫.૦૧.૨૦૦૧ ના રોજ બેંકની અધિકૃત કુરિયર સેવા મેસર્સ મારુતિ કુરિયર્સ દ્વારા તમામ શાખાઓ અને વહીવટી કચેરીઓને રવાના કરવામાં આવ્યો હતો અને તે તારીખ ૬ઠ્ઠી અથવા ૭મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૧ ના રોજ સરનામે પહોંચ્યો હતો. સક્ષમ સત્તાધિકારી વધુમાં એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે કે સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧ માં પૂરી પાડવામાં આવેલી બઢતી પાછી ખેંચવા ઉપરાંત, વીઆરએસની તારીખ પછી સ્ટાફ હાઉસિંગ લોન ચાલુ રાખવા જેવી અન્ય વિવિધ જોગવાઈઓ પણ તે જ પરિપત્રનો ભાગ છે. સદર સુવિધા બે અરજદારો એટલે કે હરણી રોડ શાખા, બરોડા ખાતે શ્રી એચ.સી. શાહ અને નારાયણનગર, અમદાવાદ ખાતે શ્રી પી.આર. બક્ષી દ્વારા પણ મેળવવામાં આવી હતી. તેથી, સક્ષમ સત્તાધિકારીએ એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો હતો કે આ અરજદારો ઉપરોક્ત પરિપત્રથી વાકેફ હતા. વધુમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જેએમજીએસ - ૧ ના નીચલા ગ્રેડમાં રિવર્ઝન થયા પછી પણ, જે અરજદારોને આશરે ૨૦.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ વ્યક્તિગત રીતે જણાવવામાં આવ્યું હતું, અરજદારોમાંથી કોઈએ પણ નિવૃત્તિની વાસ્તવિક તારીખ એટલે કે ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ પહેલાં કોઈ વિરોધ કે અસંમતિ

દર્શાવી ન હતી.

૮.૧.૧ એ નોંધવું સુસંગત છે કે યોજનામાં વીઆરએસ હેઠળ અરજી પાછી ખેંચવા માટેની તારીખ ૧૫.૦૨.૨૦૦૧ નક્કી કરવામાં આવી હોવા છતાં, અરજદારોમાંથી કોઈએ પણ તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ સેવામાંથી નિવૃત્ત થયા તે પહેલાં બદલાયેલા સંજોગોમાં પોતાની અરજીઓ પાછી ખેંચવા માટે કોઈ પ્રયાસ કે પૂછપરછ કરી ન હતી, જે પુષ્ટિ કરે છે કે આ માત્ર પાછળથી થયેલો વિચાર છે. ટર્મિનલ લાભો અને તમામ લાભો તમામ અરજદારો દ્વારા કોઈપણ વિરોધ કે વિવાદ વિના સ્વીકારવામાં આવ્યા છે અને હાલનો દાવો તે પછી કરવામાં આવ્યો છે, જે દર્શાવે છે કે આ દાવો પાછળથી થયેલો વિચાર છે અને લાભો મેળવતાં પહેલાં તેનો કોઈ ઈરાદો ન હતો. વધુમાં, રજૂઆત સબમિટ કર્યા પછી પ્રતિનિધિઓ દ્વારા સુપરત કરાયેલા પત્રમાં, તારીખ ૧૧.૦૧.૨૦૦૧ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૬/૨૦૦૦-૦૧ ના ફકરા ૧૩ નો ઉલ્લેખ કરતાં, તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ ના વિષય પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ નો સંદર્ભ પણ શામેલ છે જે દર્શાવે છે કે જ્યારે તેઓએ પરિપત્ર નં. ૯૬/૨૦૦૦-૦૧ વાંચ્યો હતો, ત્યારે એવું અર્થઘટન થાય છે કે તેઓ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ થી વાકેફ હતા.

૮.૧.૨ શ્રી એચ.બી. ખરાડે, જેઓ સંબંધિત સમયે રાવપુરા શાખા ખાતે શાખા પ્રબંધક પોતે હતા, તેમણે દાવો કર્યો હતો કે તેઓ તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ થી વાકેફ નથી કારણ કે એલએચઓ તરફથી પરિપત્ર સીધો શાખા પ્રબંધકો દ્વારા મેળવવામાં આવે છે. રેકોર્ડ પરથી એ

બાબતની પુષ્ટિ થાય છે કે પરિપત્ર બાંધીને શાખામાં તેના સુસંગત સ્થાને રાખવામાં આવ્યો છે, જ્યાં તેઓ સંબંધિત સમયે કામ કરી રહ્યા હતા. વધુમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે પરિપત્ર એ નીચલા ગ્રેડમાં રિવર્ઝનની જોગવાઈ કરતી કોઈ નવી સૂચના નથી પરંતુ તે બેંકની અગાઉની સૂચનાઓનો માત્ર પુનરોચ્ચાર છે જે એક દાયકાથી વધુ સમયથી પ્રચલિત હતી અને સૌપ્રથમ ૧૯૯૦ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૧૭ દ્વારા પ્રસારિત કરવામાં આવી હતી અને તારીખ ૨૯.૦૬.૧૯૯૯ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૩૧/૧૯૯૯-૨૦૦૦ દ્વારા પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવી હતી.

૮.૨ મુદ્દા નં. ૨ ના સંબંધમાં, જેમાં સદર મુદ્દાનો જવાબ આપતી વખતે, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી વીઆરએસ યોજના બેંકના તમામ કર્મચારીઓ માટે સામાન્ય હતી અને તે કોઈના માટે ભેદભાવપૂર્ણ ન હતી. બંગાળ સર્કલ દ્વારા લાભ લંબાવવામાં આવ્યો હોવાનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જો યોજનાના ખોટા અર્થઘટન અને અમલીકરણ દ્વારા એક જગ્યાએ કોઈ ભૂલ થઈ હોય, તો તેને બહુમતી દ્વારા અનુસરવા માટેના દાખલા અથવા નિયમ તરીકે ટાંકી શકાય નહીં. જો આ ભૂલ વ્યવસ્થાપનના ધ્યાને લાવવામાં આવે, તો આવા મુદ્દા પર દ્રષ્ટિકોણ અપનાવવાનું બેંકના કોર્પોરેટ મેનેજમેન્ટ પર નિર્ભર છે અને અરજદારો તેનો અયોગ્ય લાભ લઈ શકે નહીં.

૮.૩ મુદ્દા નં. ૩ ના સંબંધમાં, રેકોર્ડ પરથી ચકાસણી કરવામાં આવી છે અને પુષ્ટિ થઈ છે કે ફરજિયાત ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કર્યા વિના અકાળે નિવૃત્તિ

અથવા રાજીનામા પર કોઈપણ અધિકારીને બઢતીનો લાભ આપવામાં આવ્યો નથી. અરજદારના કેસ પર વિચારણા કરતી વખતે, અરજદારોની રજૂઆતો પૈકીની એક એ હતી કે હાઈકોર્ટ દ્વારા રિવર્ઝનનો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો હોવાથી, બેંકે તાત્કાલિક ઉચ્ચ સ્તર પર નાણાકીય લાભ છૂટો કરવો જોઈએ, તે અંગે એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે આવા નિર્દેશો જારી કરતી વખતે, માનનીય હાઈકોર્ટે તે જ વિષય પર નવેસરથી બોલતો હુકમ પસાર કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. અરજદારો દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અરજદારોને ગ્રામીણ શાખાઓમાં પોસ્ટીંગ આપવાની જવાબદારી બેંકની હતી, જે ૧૦ વર્ષથી વધુ સમય સુધી કરવામાં આવી ન હતી, અને બેંકના આદેશ વિના તેઓ ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરી શક્યા ન હતા. સદર દલીલના સંબંધમાં, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ભારત સરકારની નીતિ અનુસાર બેંક દ્વારા ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ કરવાની ફરજિયાત આવશ્યકતા દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૯. અરજદારોએ પોતાની સ્વેચ્છાએ વીઆરએસનો વિકલ્પ પસંદ કર્યો હતો. જો અરજદારોએ વીઆરએસ પસંદ ન કર્યું હોત, તો સામાવાળા - બેંક પાસે ગ્રામીણ સોંપણી ઓફર કરવા માટે હજુ પણ સમય હતો. ગ્રામીણ સોંપણી ઓફર કરવા માટે કોઈ સમયમર્યાદા નથી અને જે કર્મચારીઓ પહેલેથી જ બઢતીનો લાભ ભોગવી રહ્યા છે, તેઓ વિલંબના કારણે કશું ગુમાવશે નહીં. વયનિવૃત્તિની ઉંમરે પહોંચતાં નિવૃત્ત થયેલા અને ગ્રામીણ સોંપણીની આવશ્યકતા પૂર્ણ ન કરી હોય તેવા નિયમિત નિવૃત્ત કર્મચારીઓના સંદર્ભમાં કરવામાં આવેલી દલીલ એ

હકીકતને ધ્યાને લેતાં ગેરસમજભરેલી છે કે આવા કર્મચારીઓ નિયત ક્રમમાં વયનિવૃત્ત થયા હતા અને ક્યારેય સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ પસંદ કરી ન હતી. વયનિવૃત્તિની ઉંમરે પહોંચતાં સામાન્ય ક્રમમાં નિવૃત્તિ એ નીતિ અને બાંહેધરી મુજબની આવશ્યકતા પૂર્ણ કર્યા વિના વીઆરએસ યોજના પસંદ કરનારાઓ કરતાં અલગ અને ભિન્ન છે.

૧૦. આ કોર્ટે સ્પષ્ટતાકારી સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ નું પણ અવલોકન કર્યું છે જે પાના નં. ૨૫૫ પર યોગ્ય રીતે રજૂ થયેલ છે. સદર પરિપત્રની કલમ - (બી) અને (સી) નો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય છે, જે અરજદારોના કેસનું નિયમન કરે છે.

> *"(બી) જો કોઈ અધિકારી, જેમણે ફરજિયાત ગ્રામીણ અથવા અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ કરી નથી (સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે), તેઓ એસબીઆઈવીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્તિ માટે અરજી સબમિટ કરે છે, તો તેમની વિનંતી તારીખ ૨૯/૬/૯૯ ના પરિપત્ર નં. એસસી ૩૧/૧૯૯૯-૨૦૦૦ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધીન રહેશે. આમ, આ કેટેગરીમાંથી એસબીઆઈવીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્તિ માટે અરજી કરનાર અધિકારીના કિસ્સામાં, તેમના કેસને મંજૂરી આપતાં પહેલાં, તેમની બઢતી પાછી ખેંચાઈ જશે.*
>
> *(સી) એસબીઆઈવીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્ત થતા કર્મચારીની નિવૃત્તિ પછી*

પણ હાઉસિંગ લોનની ચુકવણીની સુવિધા ચાલુ રાખવાની વિનંતી પર, તારીખ ૭/૨/૯૫ ના પરિપત્ર નં. પીઈઆર: આઈઆર: ૨૬: ૯૫ ની શરતો મુજબ વ્યાપારી દરે વ્યાજ ચૂકવવા કર્મચારી સંમત થાય તે શરતે સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા વિચારણા કરી શકાશે."

૧૦.૧ ઉપરોક્ત સ્પષ્ટતાકારી પરિપત્ર જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં સુધી એસબીઆઈવીઆરએસ યોજનાનો સંબંધ છે, જે અધિકારીએ ફરજિયાત ગ્રામીણ અથવા અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ કરી નથી તેમના દ્વારા નિવૃત્તિ માટેની વિનંતી તારીખ ૨૯.૦૬.૧૯૯૯ ના પરિપત્ર નં. ૩૧ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધીન રહેશે અને નિવૃત્તિ મંજૂર કરતાં પહેલાં, આવા અધિકારીઓની બઢતી પાછી ખેંચાઈ જશે. પરિપત્ર નં. ૯૧ તારીખ ૩૦.૧૨.૨૦૦૦ ના પરિપત્ર નં. ૯૦ પછી તરત જ તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ ના રોજ, વીઆરએસ યોજના ખુલવા અને બંધ થવા પહેલાં બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત બાબત સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં સામાવાળા - બેંક દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબના સોગંદનામાના ફકરા ૧૦ નો ભાગ બને છે જે પાના નં. ૨૦૮ પર યોગ્ય રીતે રજૂ થયેલ છે જેમાં સદર જવાબના સોગંદનામાનો સદર ફકરો ૧૦ પાના નં. ૨૨૨ પર રજૂ થયેલ છે.

૧૦.૨ એ બાબત પણ સામે આવે છે કે તારીખ ૧૫.૦૧.૨૦૦૧ અને ૩૧.૦૧.૨૦૦૧ ની વચ્ચે વીઆરએસ યોજના હેઠળ અરજી કરનારા અહીંના અરજદારો સ્પષ્ટતાકારી સ્ટાફ પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ થી વાકેફ હતા. આ

કોર્ટે સર્કલની કેટલીક શાખાઓના પુષ્ટિ પત્રોનું અવલોકન કર્યું છે જે પુષ્ટિ કરે છે કે અન્ય બાબતો ઉપરાંત તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ નો પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ શાખાઓ/કચેરીઓના નોટિસ બોર્ડ પર યોગ્ય રીતે પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યો હતો. સામાવાળા - બેંક દ્વારા વ્યાપકપણે પ્રસારિત કરાયેલા પરિપત્રો સરકારી નીતિ તેમજ સામાવાળા - બેંકની નીતિ અને અરજદારો દ્વારા આપવામાં આવેલી બાંહેધરી સાથે સુસંગત છે. અરજદારો યોજના અનુસાર સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેની પોતાની અરજી પાછી ખેંચી શક્યા હોત, જોકે, અરજદારોમાંથી કોઈએ પણ રાજીનામું પાછું ખેંચવાનું યોગ્ય માન્યું ન હતું અને ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, તેમની અરજી સ્વીકારવામાં આવી હતી અને અરજદારો તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ થી નિવૃત્ત થયા હતા. પરિણામે, પક્ષકારો વચ્ચેનો કરાર પૂર્ણ થયો હતો. માત્ર તે પછી જ અરજદારોએ મુકદ્દમો શરૂ કર્યો હતો.

૧૧. આ તબક્કે, પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ ના સંબંધમાં અરજદારો દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ સાથે કામ કરવું યોગ્ય છે. ઉપરોક્ત બાબત સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ વિથ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૨/૨૦૦૧ માં પણ પડકારનો વિષય હતી.

૧૧.૧ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૯૨૧/૨૦૦૧ માં દાખલ કરાયેલા જવાબમાં ઉપરોક્ત દલીલનો વિસ્તૃત રીતે નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો જે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિની સમગ્ર યોજના સમજાવતા સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા પુનઃ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. સદર જવાબના સોગંદનામાના ફકરા ૪ ને પુનઃ રજૂ

કરવો યોગ્ય છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૪. વધુ પ્રારંભમાં, રિટ અરજીમાં કરેલા કથનોનો ફકરાવાર જવાબ આપતાં પહેલાં હું નીચે મુજબની હકીકતો જણાવું છું અને રજૂ કરું છું. ભારત સરકારની માર્ગદર્શિકા અનુસાર બઢતી માટે ફરજિયાત તરીકે ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણીઓની સંપૂર્ણ વિગતો અને નીચે મુજબની હકીકતો સાથે બેંક દ્વારા અમલમાં મુકાયેલી સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજનાની વિગતો રેકોર્ડ પર લાવવી ન્યાયના હિતમાં ઉચિત છે, જે વિવાદના યોગ્ય અને સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં નિર્ણય માટે આવશ્યક છે.

(૧) ભારત સરકાર, નાણા મંત્રાલય, આર્થિક બાબતોના વિભાગ (બેંકિંગ ડિવિઝન) એ તારીખ ૨૩/૬/૧૯૮૬ ના પત્ર દ્વારા સદર વિષય પર સરકાર દ્વારા અત્યાર સુધી જારી કરાયેલી અન્ય તમામ માર્ગદર્શિકાઓનું સ્થાન લઈને બઢતી માટેની માર્ગદર્શિકા જારી કરી હતી. સદર માર્ગદર્શિકા મુજબ સંબંધિત બેંકોના બોર્ડે અધિકારીઓની એક સ્કેલ/ગ્રેડમાંથી બીજા સ્કેલ/ગ્રેડમાં બઢતી માટે પાત્રતાના માપદંડો અને ઉપયોગમાં લેવાતી પ્રક્રિયાઓની વિગતો ઘડવાની જરૂર હતી, જે સદર માર્ગદર્શિકામાં પૂરી પાડવામાં આવેલી જોગવાઈઓને આધીન હતી, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, તેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે જુનિયર મેનેજમેન્ટ ગ્રેડ સ્કેલ ૧ માંથી મિડલ મેનેજમેન્ટ ગ્રેડ સ્કેલ ૨ માં બઢતી માટે ગ્રામીણ શાખામાં ઓછામાં ઓછી બે વર્ષની સેવા જરૂરી હતી. વધુમાં, મિડલ મેનેજમેન્ટ ગ્રેડ

સ્કેલ ૨ માંથી મિડલ મેનેજમેન્ટ ગ્રેડ સ્કેલ ૩ માં બઢતી માટે, ગ્રામીણ અને/અથવા અર્ધ-શહેરી શાખામાં અધિકારી તરીકે ઓછામાં ઓછી ત્રણ વર્ષની સેવા જરૂરી છે. માર્ગદર્શિકા સાથે ભારત સરકાર, નાણા મંત્રાલયના તારીખ ૨૩/૬/૧૯૮૬ ના સદર પત્રની ખરી નકલ અહીં જોડેલ છે અને આ જવાબના સોગંદનામાના એનેક્ષર-૧ તરીકે નિશાની કરેલ છે.

(૨) ભારત સરકારની સદર માર્ગદર્શિકાના આધારે, બેંકે તારીખ ૨૨/૫/૧૯૮૭ નો પરિપત્ર જારી કર્યો હતો જ્યાં અન્ય બાબતો ઉપરાંત એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ૧લી ઓગસ્ટ, ૧૯૮૮ થી એમએમજી સ્કેલ-૨ અને એમએમજી સ્કેલ-૩ માં બઢતી માટે નિયત ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સેવા માપદંડો પૈકીનો એક રહેશે. તારીખ ૨૨/૫/૧૯૮૭ ના સદર પરિપત્રની ખરી નકલ અહીં જોડેલ છે અને આ જવાબના સોગંદનામાના એનેક્ષર-૨ તરીકે નિશાની કરેલ છે.

(૩) ત્યારબાદ, બેંકે અધિકારી દ્વારા એમએમજી સ્કેલ-૨ અને એમએમજી સ્કેલ-૩ માં બઢતી માટે પાત્ર બનવા માટે ગ્રામીણ અને અર્ધ-શહેરી સેવા માટેની સરકારી નીતિના અમલીકરણના સંબંધમાં તારીખ ૧૬/૯/૧૯૮૯ નો બીજો પરિપત્ર જારી કર્યો હતો. સદર પરિપત્રની કલમો ૧(બી) અને ૧(સી) જે આ હેતુ માટે સુસંગત છે તે નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવી છે:- ૧(બી) તારીખ ૧/૮/૧૯૮૮ અને ૧/૮/૧૯૮૯ થી એમએમજી સ્કેલ-૨/૩

માં બઢતી માટે પાત્ર અધિકારીઓ પરંતુ જેમને ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી શાખાઓમાં પોસ્ટીંગ આપવામાં આવ્યું નથી તેમની પાસેથી બેંકને બાંહેધરી પત્ર (જોડેલા નમૂના મુજબ) આપવાની જરૂર રહેશે જેમાં ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણીનો જરૂરી સમયગાળો પૂર્ણ કરવાની તેમની તૈયારી દર્શાવવામાં આવી હોય અને તેમ કરવામાં નિષ્ફળ જવાના સંજોગોમાં બઢતી જતી કરવાની રહેશે. બાંહેધરી સંબંધિત અધિકારીની સેવા ફાઇલમાં મૂકવી જોઈએ. જે અધિકારીઓ આ બાંહેધરી પત્ર આપે છે તેમને અન્યથા યોગ્ય જણાય તો આગળના ઉચ્ચ ગ્રેડમાં બઢતી આપી શકાય અને તરત જ નિર્ધારિત મુજબ ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણીમાં પોસ્ટીંગ આપી શકાય.

૧(સી) જો કોઈ અધિકારી ઉપરોક્ત મુજબ બાંહેધરી પત્ર આપવાનો ઈનકાર કરે છે, તો તેઓ સંજોગો અનુસાર એમએમજીએસ-૨ અને એમએમજીએસ-૩ માં બઢતી માટે પોતાને અપાત્ર બનાવશે. આવા કિસ્સાઓમાં, સેવાની તાકીદના કારણે જરૂરી બને તે મુજબ બેંક પાસે તેમને ગમે ત્યાં બદલી કરવાનો અધિકાર ચાલુ રહેશે અને ૨/૩ વર્ષની ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સેવા પૂર્ણ કર્યા પછી જ તેમને બઢતી માટે પાત્ર ગણવામાં આવશે. તારીખ ૧૬મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૮૯ ના સદર પરિપત્રની ખરી નકલ અહીં જોડેલ છે અને આ જવાબના સોગંદનામાના એનેક્ષર-૩ તરીકે નિશાની કરેલ છે.

(જ) સદર સરકારી નીતિ અને બેંકના પરિપત્રોના અનુસંધાને, અરજદારે

બઢતી અને સેવાની શરત તરીકે બેંક દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો મુજબ ગ્રામીણ સેવાનો જરૂરી સમયગાળો પૂર્ણ કરવાની બાંહેધરી આપી હતી અને તેમના કારણોસર ગ્રામીણ શાખામાં સેવાનો જરૂરી સમયગાળો પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ જવાના કિસ્સામાં બઢતી જતી કરવાની પણ બાંહેધરી આપી હતી.

(૫) વધુમાં તારીખ ૧૧/૬/૧૯૯૯ ના રોજ બેંકે ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી અને બઢતી પાછી ખેંચવા અંગે બીજો પરિપત્ર જારી કર્યો હતો. સદર પરિપત્રના ફકરા ૩ માં ખાસ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં સુધી અધિકારીઓ ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ ન કરે ત્યાં સુધી તેમની બઢતીને એડ-હોક ગણવાની રહેશે. વાસ્તવમાં આ સંબંધમાં બેંક દ્વારા સર્વોચ્ચ અદાલતમાં સોગંદનામું આપવામાં આવ્યું હતું, જે સદર પરિપત્ર પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. તારીખ ૧૧.૬.૧૯૯૯ ના સદર પરિપત્રની નકલ અહીં જોડેલ છે અને આ જવાબના સોગંદનામાના એનેક્ષર-૪ તરીકે નિશાની કરેલ છે.

(૬) સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિ. કાશી નાથ ખેર અને અન્ય, રિપોર્ટેડ ઈન ૧૯૯૬ વોલ્યુમ ૮ એસ.સી.સી. પાના નં. ૭૬૨ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે લીવ મંજૂર કરતી વખતે સમર્થન આપ્યું હતું કે સદર બઢતી એડ-હોક હતી અને બઢતી માટે ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી ફરજિયાત છે. તેથી અરજદારો યોજનાથી બંધાયેલા છે.

(૭) ત્યારબાદ ઈન્ડિયન બેંક્સ એસોસિએશને સલાહ આપી હતી કે નાણા મંત્રાલય દ્વારા રચાયેલી સમિતિએ જાહેર ક્ષેત્રની બેંકો સમક્ષ રહેલા મુદ્દાની સમીક્ષા કરી છે અને સમિતિએ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના દાખલ કરવાની ભલામણ કરી છે જે બેંકોને તેમના માનવ સંસાધનોને શ્રેષ્ઠ બનાવવા અને તેમની વ્યાપારિક વ્યૂહરચનાઓને અનુરૂપ સંતુલિત વય અને કૌશલ્ય પ્રોફાઈલ પ્રાપ્ત કરવાના તેમના પ્રયાસોમાં મદદ કરશે. ઈન્ડિયન બેંક્સ એસોસિએશને વધુમાં સલાહ આપી હતી કે ભારત સરકારે બેંકોને તેમના સંબંધિત ડિરેક્ટર બોર્ડ સમક્ષ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના અપનાવવા અને અમલમાં મૂકવાની દરખાસ્ત રજૂ કરવા સામે કોઈ વાંધો ન હોવાનું જણાવ્યું છે.

(૮) સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાના સેન્ટ્રલ બોર્ડે તારીખ ૨૭/૧૨/૨૦૦૦ ના રોજ યોજાયેલી તેની બેઠકમાં ડેપ્યુટી મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અને કોર્પોરેટ ડેવલપમેન્ટ ઓફિસરના તારીખ ૨૬/૧૨/૨૦૦૦ ના મેમોરેન્ડમ દ્વારા બોર્ડ સમક્ષ રજૂ કરાયેલ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજનાને અપનાવવા અને અમલમાં મૂકવા માટે મંજૂરી આપી હતી, જેમાં સદર મેમોરેન્ડમના એનેક્ષર-બી માં એસબીઆઈવીઆરએસ સમાવિષ્ટ હતી અને યોજના ૧૫મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૧ થી ખોલવામાં આવી હતી અને બંને દિવસો સહિત ૩૧મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૧ સુધી ખુલ્લી રહી હતી, જેમાં કોઈ કારણ દર્શાવ્યા વિના વહેલી બંધ કરવાનો/તારીખ લંબાવવાનો બેંક માટે વિકલ્પ હતો.

(૯) સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ડિરેક્ટર્સ દ્વારા ઘડવામાં આવેલી અને મંજૂર કરાયેલી એસબીઆઈ વીઆરએસ યોજનાના નીચે મુજબના ઉદ્દેશ્યો હતા:

(૧) ગતિશીલતા, તાલીમ, કૌશલ્યોના વિકાસ અને ઉચ્ચ સ્તરના હોદ્દા માટે સફળ યોજના પૂરી પાડતી સંતુલિત વય પ્રોફાઇલ મેળવવી.

(૨) જે કર્મચારીઓને પ્રામાણિકપણે એવી લાગણી હોય કે તેઓએ નિવૃત્ત થવું જોઈએ અને આરામ કરવો જોઈએ અથવા અન્યત્ર વધુ સારી તકો છે તેમના માટે બહાર નીકળવાનો માર્ગ પૂરો પાડવો.

(૩) કર્મચારીઓની હાલની સંખ્યામાં એકંદર ઘટાડો કરવો અને ઉત્પાદકતા તેમજ નફાકારકતા વધારવી.

(૧૦) આ યોજના અપાત્ર તરીકે ચોક્કસ રીતે ઉલ્લેખિત કર્મચારીઓ સિવાય બેંકના તમામ કાયમી કર્મચારીઓ માટે ખુલ્લી હતી. આ યોજના તે તમામ કર્મચારીઓને લાગુ પડતી હતી જેમણે તારીખ ૩૧/૧૨/૨૦૦૦ ના રોજ ૧૫ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરી હોય અથવા ૪૦ વર્ષની ઉંમર પૂર્ણ કરી હોય.

(૧૧) વીઆરએસ વિકલ્પ પસંદ કરનારાઓને એ પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી સક્ષમ સત્તાધિકારીનો નિર્ણય લેખિતમાં જણાવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી કોઈ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ અમલમાં આવેલી ગણાશે નહીં.

વીઆરએસ વિકલ્પ પસંદ કરનારાઓ/અરજદારોને એ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે કોઈપણ નિયમો અને શરતોના અર્થઘટન અંગે કોઈપણ વિવાદના કિસ્સામાં, બેંકનો નિર્ણય તમામ પક્ષકારો પર આખરી અને બંધનકર્તા રહેશે.

(૧૨) એસબીઆઈ વીઆરએસ હેઠળ, બેંકે કોઈપણ અથવા તમામ કલમોમાં ફેરફાર કરવાનો, સુધારો કરવાનો અથવા રદ કરવાનો અને તેને યોગ્ય જણાય તે તારીખથી તેનો અમલ કરવાનો પોતાનો અધિકાર પણ અનામત રાખ્યો હતો અને તે હેતુ માટે, ડેપ્યુટી મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અને સી.ડી.ઓ. ને સક્ષમ સત્તાધિકારી તરીકે નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યા હતા.

(૧૩) બેંકે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા વીઆરએસ ના સંબંધમાં ૩૦મી ડિસેમ્બર, ૨૦૦૦ ના રોજ પોતાનો પરિપત્ર જારી કર્યો હતો અને પરિપત્રની નકલ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાની તમામ શાખાઓ/વહીવટી કચેરીઓમાં પ્રસારિત કરવામાં આવી હતી.

(૧૪) ત્યારબાદ, ડેપ્યુટી મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અને સીડીઓ એ ઉપરોક્ત સેન્ટ્રલ બોર્ડ મેમોરેન્ડમની શરતો અનુસાર સક્ષમ સત્તાધિકારી હોવાથી, તારીખ ૨/૧/૨૦૦૧ ના પરિપત્ર નં. એચઆરડી/સીડીઓ/વીઆરએસ/૨ દ્વારા સ્પષ્ટતા કરી હતી કે ‘જો કોઈ અધિકારી, જેમણે ફરજિયાત ગ્રામીણ અથવા અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ કરી નથી (સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક

રીતે), તેઓ એસબીઆઈ વીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્તિ માટે અરજી સબમિટ કરે છે, તો તેમની વિનંતી તારીખ ૧૧મી જૂન, ૧૯૯૯ ના પરિપત્ર નં. સીડીઓ/પીએમ/સીઆઇઆર/૨૫ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધીન રહેશે. આમ, આ કેટેગરીમાંથી એસબીઆઈ વીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્તિ માટે અરજી કરનાર અધિકારીના કિસ્સામાં, તેમના કેસને મંજૂરી આપતાં પહેલાં, તેમની બઢતી પાછી ખેંચાઈ જશે'. સદર પરિપત્રનો સુસંગત અને મહત્ત્વપૂર્ણ ભાગ જે સંકળાયેલા મુદ્દા/વિવાદનો નિર્ણય કરવા માટે આ નામદાર કોર્ટના ધ્યાન પર લાવવાની જરૂર છે, તે નીચે મુજબ વર્ણવેલ છે:-

'જો કોઈ અધિકારી, જેમણે ફરજિયાત ગ્રામીણ અથવા અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ કરી નથી (સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે), તેઓ એસબીઆઈ વીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્તિ માટે અરજી સબમિટ કરે છે, તો તેમની વિનંતી તારીખ ૭/૮/૧૯૯૯ ના સ્ટાફ પરિપત્ર નં. સીડીઓ/પીએમ૧/૧૯૯૯ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધીન રહેશે'. આમ, આ કેટેગરીમાંથી અધિકારી એસબીઆઈ વીઆરએસ હેઠળ નિવૃત્તિ માટે અરજી કરે તે કિસ્સામાં તેમના કેસને મંજૂરી આપતાં પહેલાં, તેમની બઢતી પાછી ખેંચાઈ જશે. સદર પરિપત્ર કાર્યકારી સૂચનાઓ સાથે જારી કરવામાં આવ્યો હતો જ્યાં તારીખ ૭/૮/૧૯૯૯ ના પરિપત્ર નં. સીડીઓ/પીએમ૧/૧૯૯૯ નો વિશેષ સંદર્ભ અને સુસંગતતા દર્શાવવામાં આવી હતી, પરિપત્રના સુસંગત ભાગો નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે:-

ભાગ-૧

'ભારત સરકારની માર્ગદર્શિકા અનુસાર, તારીખ ૧/૮/૧૯૮૮ થી એમએમજીએસ-૨-૩ માં બઢતી મેળવેલા અધિકારીઓએ બઢતી માટેની આવશ્યક શરત તરીકે બે/ત્રણ વર્ષની ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી (આર.એસ.યુ.) સોંપણી પૂર્ણ કરવી પડી હતી. કેટલાક અધિકારીઓને વિવિધ પરિબળોના કારણે તે પૂર્ણ કરવા માટે પોસ્ટીંગ આપી શકાયું ન હતું અને તેઓ તેમના પોસ્ટીંગ પછી તરત જ આર.એસ.યુ. સોંપણી પૂર્ણ કરશે અથવા તેમના કારણોસર ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી શાખામાં સેવાનો જરૂરી સમયગાળો પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ જવાના કિસ્સામાં બઢતી જતી કરશે તેવી તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલી બાંહેધરી પર ઉચ્ચ ગ્રેડના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી.'

ભાગ-૨

'સમય જતાં સંજોગોમાં ફેરફાર થવાના કારણે, તે અધિકારીઓ પૈકીના કેટલાક હવે આ સોંપણીઓ પૂર્ણ કરવા જવા તૈયાર નથી, કેટલાકે તો લેખિતમાં પણ આપ્યું છે કે તેમની બઢતી પાછી ખેંચી લેવામાં આવે, કેટલાકે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટેના કાગળો સબમિટ કર્યા છે અને અન્ય કેટલાકે જણાવ્યું છે કે તેઓ તરત જ તેમના આર/એસ.યુ. પોસ્ટીંગ માટે જવાની સ્થિતિમાં નથી'.

ભાગ-૩

‘જો કોઈ અધિકારી સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ/રાજીનામાની માંગણી કરે છે, તો જ્યાં સુધી તેઓ કાં તો ફરજિયાત ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ ન કરે અથવા તેઓ ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ કરી શકતા ન હોવાથી તેમની બઢતી/બઢતીઓ પાછી ખેંચી લેવા અને નિવૃત્ત થવા માટે લેખિતમાં વિનંતી ન કરે ત્યાં સુધી બેંક આવી નિવૃત્તિ/રાજીનામાની મંજૂરી આપશે નહીં. જો અધિકારી બઢતી/બઢતીઓ પાછી ખેંચવા માટે લેખિતમાં કોઈ વિનંતી કર્યા વિના નિવૃત્તિ/રાજીનામા માટે અરજી કરે છે, તો બેંક પહેલેથી આપેલી બાંહેધરીઓના આધારે તેમની બઢતી પાછી ખેંચી શકે છે અને ત્યારબાદ અધિકારીને નિવૃત્ત થવા/રાજીનામું આપવાની મંજૂરી આપી શકે છે.’

ભાગ-જ(એ)

‘હવે, એ કોઈ અધિકારની બાબત નથી કે લાંબા સમય સુધી બઢતીનો આનંદ માણનાર અધિકારી, લાંબા ગાળા પછી એમ કહી શકે કે તેઓ ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી માટે જવા તૈયાર ન હોવાથી તેમને અગાઉના સ્કેલમાં ડિમોટ કરવામાં આવે/બઢતી પાછી ખેંચવામાં આવે. તે માત્ર તેના વહીવટી ડહાપણ અને અનુકૂળતામાં છે જો બેંકને લાગે કે કોઈ અધિકારી દ્વારા આવી વિનંતી શુદ્ધ દાનતથી છે અને કોઈ ચોક્કસ કેસમાં, તે બેંકના હિતને પ્રતિકૂળ અસર કરવાની નથી, તો બેંક સદર વિનંતીને વિશેષ કેસ

તરીકે ધ્યાને લઈ શકે છે'.

ભાગ-જ(બી)

'તેમને આપવામાં આવેલા તમામ લાભો એટલે કે ઉચ્ચ પગાર, ભથ્થાં અને તેમણે મેળવેલા અન્ય લાભો વસૂલ કરવાનો બેંકનો અધિકાર છે અને અધિકારી તે સમયગાળા દરમિયાન ભોગવેલા તમામ લાભો સમર્પિત કરવા અને છોડી દેવા તૈયાર હોઈ શકે છે. જોકે, જો બેંક વિશેષ કેસ તરીકે વિનંતી સ્વીકારે છે, તો તે વસૂલ કરવી કે અન્યથા તે સંપૂર્ણપણે બેંકની વિવેકાધીન સત્તા છે.'

તારીખ ૭/૮/૧૯૯૯ ના સદર પરિપત્રની નકલ (તારીખ ૧૧/૬/૧૯૯૯ ના સેન્ટ્રલ ઓફિસ પરિપત્રને અનુરૂપ) ડેપ્યુટી મેનેજિંગ ઓફિસર અને સીડીઓ ના તારીખ ૨/૧/૨૦૦૧ ના પત્ર સાથે જવાબના સોગંદનામાના એનેક્ષર-૫ તરીકે અહીં જોડેલ છે.

(૧૫) અરજદારોએ સંદર્ભિત પરિપત્રોની વિવિધ કલમો વાંચ્યા પછી એસબીઆઈ વીઆરએસ પસંદ કરી હતી અને પોતાની અરજીઓ સબમિટ કરી હતી. અરજદારો સારી રીતે વાકેફ હતા કે જો તેમની સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ એસબીઆઈ વીઆરએસ હેઠળ સ્વીકારવામાં આવે તો તે કિસ્સામાં, એસએમજીએસ-૪ માં તેમની બઢતી પાછી ખેંચાઈ જશે (તારીખ ૭/૮/૧૯૯૯ ના પરિપત્ર નં. સીડીઓ/પીએમ/૧/૧૯૯૯ ની શરતો

અનુસાર).

(૧૬) અરજદાર દ્વારા વીઆરએસ પસંદ કરવું એ બેંકની યોજનાની શરતો અનુસાર અરજદાર અને બેંક વચ્ચેની કરાર આધારિત બાબત છે. સોગંદનામું કરનારને જણાવવાની સલાહ આપવામાં આવી છે કે કરાર આધારિત બાબતમાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ કોઈ રિટ અરજી ટકી શકતી નથી."

૧૧.૨ ઉપરોક્ત બાબતોનું અવલોકન કરતાં, એ બાબત સામે આવે છે કે બેંકની નીતિ મુજબનો નિર્ણય ભારત સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલી માર્ગદર્શિકા સાથે સુસંગત છે. અરજદારોએ ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ કરવા માટે બાંહેધરીઓ પણ આપી છે અને સામાવાળા બેંકના પરિપત્રો અને નિયમોથી બંધાયેલા છે. પાના નં. ૧૯૨ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલ બાંહેધરી એમએમજી સ્કેલ ૨/એમએમજી સ્કેલ ૩ માં બઢતી માટેની જોગવાઈ કરે છે. સદર બાંહેધરી કર્મચારીના કારણોસર ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી શાખામાં સેવાનો જરૂરી સમયગાળો પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ જવાના સંજોગોમાં બઢતી જતી કરવાની પણ જોગવાઈ કરે છે. ઉપરોક્ત બાંહેધરી અગાઉની અરજીમાં સામાવાળા બેંક દ્વારા દાખલ કરાયેલા જવાબના સોગંદનામાના રેકોર્ડનો પણ એક ભાગ છે. જ્યારે વિવિધ આદેશો, કે જેના હેઠળ અરજદારો અને સમાન સ્થિતિ ધરાવતી વ્યક્તિઓને તારીખ ૧૭.૦૨.૧૯૯૦ ના પરિપત્ર નં. ૧૭ મુજબ ગ્રામીણ સોંપણી પૂર્ણ ન કરી હોવાના આધારે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના, ૨૦૦૦ હેઠળ તેમની

સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ પર એમએમજીએસ ૨/૩ ના પદ પરથી જેએમજીએસ ૧ માં રિવર્ટ કરવામાં આવ્યા હતા, તે પડકારનો વિષય હતો, ત્યારે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ યોજના હેઠળ બેંક દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૩૦.૧૨.૨૦૦૦ નો પરિપત્ર નં. ૯૦/૨૦૦૦-૦૧ અને તારીખ ૦૩.૦૧.૨૦૦૧ નો પરિપત્ર નં. ૯૧/૨૦૦૦-૦૧ અપનાવવામાં આવ્યા હતા. અરજીઓનો નિકાલ કરતી વખતે, આવો સ્પષ્ટતાકારી પરિપત્ર અરજદારો અને આવા અન્ય પાત્ર ઉમેદવારોના ધ્યાને લાવવામાં આવ્યો હતો કે કેમ તે અંગે નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૨. ઉપરોક્ત બાબતોના પ્રકાશમાં, આ તબક્કે, એ.આઇ.આર. ૨૦૦૩ એસ.સી. ૮૫૮ માં રિપોર્ટ થયેલા બેંક ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. ઓ.પી. સ્વર્ણકાર અને અન્ય ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય છે. સદર ચુકાદાના સુસંગત ફકરાઓ નીચે મુજબ વંચાય છે:

> *"૭૫. એકવાર કર્મચારીઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને 'ઓફર' ગણવામાં આવે; તો કોઈ અન્ય સ્વતંત્ર બંધનકર્તા કરાર અથવા કાયદા કે તેનાથી વિપરીત વૈધાનિક નિયમોના અભાવે, કલમ ૫ અમલમાં આવશે.*

૧૧૩. વિદ્વાન એટર્ની જનરલની એવી રજૂઆત સ્વીકારી શકાય નહીં કે કર્મચારી દ્વારા ઓફર કરવામાં આવે કે તરત જ તે વર્તમાન સમયમાં રાજીનામા

સમાન ગણાશે. આ યોજના એક નિશ્ચિત સમયગાળા માટે અમલમાં હતી. સત્તાધિકારી દ્વારા નિર્ણય લેવાનો જરૂરી હતો અને જ્યાં સુધી નિર્ણય લેવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, નોકરીદાતા અને કર્મચારીનો કાયદાકીય સંબંધ ચાલુ રહ્યો હતો અને સંબંધિત કર્મચારીઓ તમામ પગાર અને ભથ્થાં વગેરેની ચુકવણી મેળવવા હકદાર બન્યા હોત. આમ એવું કહી શકાય નહીં કે તે એવો કેસ હતો જ્યાં ઓફર વર્તમાન સમયમાં આપવામાં આવી હતી પરંતુ તે પછીની તારીખે અમલમાં આવવાની હતી અને તે પણ નોકરીદાતા દ્વારા તેની સ્વીકૃતિને આધીન હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને તે સ્વભાવે ભવિષ્યલક્ષી રહેશે. તેથી, અમારો એવો મત છે કે આ કોર્ટના અગાઉ સંદર્ભિત નિર્ણયો હાલના કેસની હકીકતોને પણ લાગુ પડશે.

૧૧૪. જોકે, એ સ્વીકારવામાં આવે છે કે કર્મચારીઓના એક જૂથે એક્સ-ગ્રેશિયા ચુકવણી સ્વીકારી હતી. અમારા સુવિચારિત મતે, જેઓએ યોજના હેઠળ એક્સ-ગ્રેશિયા ચુકવણી અથવા અન્ય કોઈ લાભ સ્વીકાર્યો હતો, તેઓ તેમાંથી પાછા હટી શક્યા ન હોત.

૧૧૭. બ્રિજેન્દ્ર નાથ ભાર્ગવના કેસ (ઉપર મુજબ) માં, કાયદો નીચે મુજબના શબ્દોમાં જણાવવામાં આવ્યો છે:

‘તે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે જો કોઈ પક્ષકાર કાયદાની સ્થિતિમાંથી જે લાભ મેળવી શકતો હતો તે જતો કરે છે, તો તેને બદલવાનો અને એમ કહેવાનો

કોઈ અધિકાર રહેતો નથી કે તે તે આધારનો લાભ લઈ શકે છે. ડૉસન્સ બેંક લિમિટેડના કેસમાં માનનીય ન્યાયાધીશો એસ્ટોપેલ કરતાં કંઈક અંશે અલગ તરીકે અધિકાર ત્યાગ (વેવર) ના પ્રશ્ન પર વિચાર કરી રહ્યા હતા અને તેઓએ નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું: બીજી બાજુ, અધિકાર ત્યાગ કરાર આધારિત છે, અને તે દાવાનું કારણ બની શકે છે; તે અધિકાર મુક્ત કરવાનો અથવા અધિકારનો દાવો ન કરવાનો કરાર છે. જો કોઈ એજન્ટ, તેના પ્રિન્સિપાલ વતી આવો કરાર કરવાની સત્તા સાથે તેના પ્રિન્સિપાલના અધિકારો જતો કરવા સંમત થાય છે તો (અવેજ જેવા અન્ય કોઈપણ પ્રશ્નને આધીન) પ્રિન્સિપાલ બંધાયેલા રહેશે, પરંતુ તેઓ કરારથી બંધાયેલા રહેશે. પરંતુ ઉપર દર્શાવેલા સંજોગોના આધારે અમે જે નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છીએ તેના સંદર્ભમાં કે મકાનમાલિકની સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત સંમતિ વિના ભાડૂતે આ દોછત્તી અથવા લાકડાના ટુકડાની બાલ્કની બનાવી હતી તેવું માની શકાય નહીં, અમારા મતે, અમારા માટે અધિકાર ત્યાગના પ્રશ્ન પર વધુ લંબાણપૂર્વક ચર્ચા કરવી જરૂરી નથી અને આ બાબતને ધ્યાને લેતાં અમે અધિકાર ત્યાગના પ્રશ્ન પરના અન્ય નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપતા નથી.'

૧૧૮. હાલ્સબરીઝ લોઝ ઓફ ઇંગ્લેન્ડ, ૪થી આવૃત્તિ, ભાગ ૧૬ (પુનઃમુદ્રણ) ફકરા ૯૫૭, પાના નં. ૮૪૪ પર જણાવાયું છે:

‘કોઈ વ્યક્તિ એકસાથે સ્વીકારી અને નકારી શકે નહીં તે સિદ્ધાંત પર એસ્ટોપેલની એક વિશેષ શ્રેણી ઊભી થઈ છે. કોઈ વ્યક્તિ એકસાથે સ્વીકારી અને નકારી શકે નહીં તે સિદ્ધાંત બે વિધાનો વ્યક્ત કરે છે:

(૧) પ્રશ્નવાળી વ્યક્તિ, જેની પાસે આચરણના બે માર્ગો વચ્ચે પસંદગી છે, તેણે એવી પસંદગી કરી હોવાનું માનવામાં આવશે જેમાંથી તે પાછો હટી શકે નહીં.

(૨) તેને સામાન્ય રીતે ગમે તે દરે, એવી પસંદગી કરી હોવાનું ગણવામાં આવશે સિવાય કે તેણે આચરણના તે માર્ગ હેઠળ અથવા તેમાંથી ઉદ્‌ભવતો કોઈ લાભ લીધો હોય, જેને તેણે પ્રથમ અનુસર્યો હતો અને જેની સાથે તેનું અનુગામી આચરણ અસંગત છે.’”

૧૨.૧ એ.આઇ.આર. ૨૦૦૪ એસ.સી. ૩૯૮૮ માં રિપોર્ટ થયેલા પંજાબ નેશનલ બેંક વિ. વિરેન્દ્ર કુમાર ગોયલ અને અન્ય ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતનો સંદર્ભ લેવો પણ યોગ્ય છે, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માંગતા કર્મચારીની વિનંતી જ્યાં સુધી સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા લેખિતમાં સ્વીકારવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અમલમાં આવશે નહીં. સદર ચુકાદાના સુસંગત ફકરાઓનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

“૪. અમે આગળ વધીએ તે પહેલાં, અમે આ તબક્કે, હાલની અરજીઓના

નિકાલના હેતુ માટે ચુસ્તપણે સુસંગત એવા પુનરાવલોકન/સ્પષ્ટતા કરવા માંગતા ચુકાદામાં આપવામાં આવેલા કાર્યકારી નિર્દેશો નોંધી શકીએ છીએ. આ કોર્ટે અન્ય બાબતો સાથે ઠરાવ્યું હતું કે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માંગતા કર્મચારીની વિનંતી જ્યાં સુધી સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા લેખિતમાં સ્વીકારવામાં ન આવે ત્યાં સુધી અમલમાં આવશે નહીં અને તેથી, આ કોર્ટે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિની સ્વીકૃતિ થાય તે પહેલાં કર્મચારીના તેમાંથી પોતાનો વિકલ્પ પાછો ખેંચવાના અધિકારને સમર્થન આપ્યું હતું.

૫. આ કોર્ટે ચુકાદાના ફકરા ૧૧૪ અને ૧૧૫ માં વધુમાં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતુંઃ-

'૧૧૪. જોકે, એ સ્વીકારવામાં આવે છે કે કર્મચારીઓના એક જૂથે એક્સ-ગ્રેશિયા ચુકવણી સ્વીકારી હતી. અમારા સુવિચારિત મતે, જેઓએ યોજના હેઠળ એક્સ-ગ્રેશિયા ચુકવણી અથવા અન્ય કોઈ લાભ સ્વીકાર્યો હતો, તેઓ તેમાંથી પાછા હટી શક્યા ન હોત.

૧૧૫. આ યોજના કરાર આધારિત સ્વરૂપની છે. તેથી, સંબંધિત કર્મચારીઓ દ્વારા મેળવવામાં આવેલ કરાર આધારિત અધિકાર જતો કરી શકાય છે. લાભનો એક ભાગ સ્વીકાર્યા પછી સંબંધિત કર્મચારીઓને એકસાથે સ્વીકારવા અને નકારવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં કે તેમને પોતાના અગાઉના વલણમાંથી પાછા હટવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં.'"

૧૩. આ તબક્કે, ૨૦૨૪ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન એસ.સી. ૩૭૨૨ માં રિપોર્ટ થયેલા મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ઓફ ગ્રેટર મુંબઈ અને અન્ય વિ. વિવેક વી. ગાવડે વગેરે વગેરે ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતનો સંદર્ભ લેવો પણ યોગ્ય છે. સદર ચુકાદાના ફકરા ૧૯ અને ૨૦ નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૧૯. હવે અમે સામાવાળાઓની રિટ અરજીમાં માંગવામાં આવેલી બીજી રાહત પર વિચાર કરવા આગળ વધીએ છીએ, એટલે કે, તપાસ અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ સામેનો પડકાર. એ સુસ્થાપિત છે કે વહીવટી સત્તાવાળાઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયોમાં હાઈકોર્ટો દ્વારા અનુચ્છેદ ૨૨૬ ની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને હસ્તક્ષેપ કરી શકાય છે, જોકે, અત્યંત સંયમપૂર્વક. તાજેતરમાં, આ કોર્ટે ડબલ્યુ.બી. સેન્ટ્રલ સ્કૂલ સર્વિસ કમિશન વિ. અબ્દુલ હલીમ માં વહીવટી પગલાંમાં અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હસ્તક્ષેપના દાયરા પર વિચાર કરતી વખતે ઠરાવ્યું હતું કે:

'૩૧. તેની અદાલતી સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, કોર્ટે જોવાનું છે કે વાદગ્રસ્ત નિર્ણય કાયદાની પ્રત્યક્ષ ભૂલથી દૂષિત છે કે કેમ. રેકોર્ડ પર દેખીતી ભૂલથી કોઈ નિર્ણય દૂષિત છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટેની કસોટી એ છે કે ભૂલ રેકોર્ડ પર સ્વયં-સ્પષ્ટ છે કે કેમ અથવા ભૂલ સ્થાપિત કરવા માટે તપાસ અથવા દલીલની જરૂર છે કે કેમ. જો કોઈ ભૂલ તર્કની પ્રક્રિયા દ્વારા સ્થાપિત કરવાની હોય, એવા મુદ્દાઓ પર જ્યાં

વાજબી રીતે બે મંતવ્યો હોઈ શકે, તો તેને રેકોર્ડ પર દેખીતી ભૂલ કહી શકાય નહીં, જેમ કે સત્યનારાયણ લક્ષ્મીનારાયણ હેગડે વિ. મલ્લિકાર્જુન ભવનપ્પા તિરુમલે [સત્યનારાયણ લક્ષ્મીનારાયણ હેગડે વિ. મલ્લિકાર્જુન ભવનપ્પા તિરુમલે, એ.આઈ.આર. ૧૯૬૦ એસ.સી. ૧૩૭] માં આ કોર્ટ દ્વારા ઠરાવવામાં આવ્યું છે. જો કોઈ વૈધાનિક નિયમની જોગવાઈ વાજબી રીતે બે કે તેથી વધુ અર્થઘટન સક્ષમ હોય અને એક અર્થઘટન અપનાવવામાં આવ્યું હોય, તો સદર નિર્ણય રિટ કોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ માટે ખુલ્લો રહેશે નહીં. સંબંધિત વૈધાનિક જોગવાઈનું માત્ર એક સ્પષ્ટ ખોટું અર્થઘટન, અથવા તેની અજ્ઞાનતા કે અવગણના, અથવા કાયદામાં સ્પષ્ટપણે ખોટા કારણો પર આધારિત નિર્ણય હોય, તેને જ રિટ કોર્ટ દ્વારા સર્ટિઓરરીની રિટ જારી કરીને સુધારી શકાય છે.

૩૨. અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની સત્તાનો વ્યાપ ગેરવાજબી આદેશોને રદ કરવા માટે પૂરતો વિશાળ હોઈ શકે છે. જો કોઈ નિર્ણય એટલો મનસ્વી અને તરંગી હોય કે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ ક્યારેય તેના પર પહોંચી ન શકે, તો તે રિટ કોર્ટ દ્વારા રદ થવાને પાત્ર છે. જો નિર્ણયને રેકોર્ડ પરના સાહિત્ય દ્વારા તાર્કિક રીતે સમર્થન આપી શકાતું નથી, તો તેને વિકૃત ગણી શકાય.

૩૩. જોકે, સત્તાવાળાઓના આદેશની વાજબીતા તપાસવાની કોર્ટની સત્તા એ નિર્ણયની ગુણવત્તા તપાસવા માટે નિર્ણયના સમર્થનમાં રહેલા કારણોની પર્યાપ્તતા તપાસવા માટે કોર્ટને સક્ષમ બનાવતી નથી, જાણે કે

નિર્ણય સામેની અપીલમાં બેઠી હોય. કસોટી એ નથી કે કોર્ટ શું વાજબી કે ગેરવાજબી માને છે પરંતુ એવો નિર્ણય જે કોર્ટ વિચારે છે કે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ લઈ શકે નહીં, જે સ્પષ્ટ અન્યાય તરફ દોરી ગયો છે. રિટ કોર્ટ હસ્તક્ષેપ કરતી નથી, માત્ર એટલા માટે કે નિર્ણય સંપૂર્ણ નથી.' (ભારપૂર્વક ઉમેરેલ)

૨૦. આ નિર્ણયને મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ, નીમચ વિ. મહાદેવ રિયલ એસ્ટેટ માં આ કોર્ટના વધુ એક નિર્ણય દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે:

'૧૪. આ રીતે જોઈ શકાય છે કે વહીવટી કાર્યવાહીની અદાલતી સમીક્ષાનો દાયરો અત્યંત મર્યાદિત છે. જ્યાં સુધી કોર્ટ એવા નિષ્કર્ષ પર ન આવે કે નિર્ણય લેનારે તેની નિર્ણય લેવાની સત્તાનું નિયમન કરતા કાયદાને યોગ્ય રીતે સમજ્યો નથી અથવા જ્યારે એવું જણાય કે નિર્ણય લેનારનો નિર્ણય અતાર્કિકતાથી દૂષિત છે અને તે પણ 'વેડન્સબરી અનરીઝનેબલનેસ' ના સિદ્ધાંત પર અથવા જ્યાં સુધી એવું ન જણાય કે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં કોઈ પ્રક્રિયાગત અયોગ્યતા રહી છે, ત્યાં સુધી હાઈકોર્ટ માટે નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ કરવો સ્વીકાર્ય રહેશે નહીં. એ પણ સમાન રીતે સુસ્થાપિત છે કે કોર્ટ માટે નિર્ણયની માન્યતા તપાસવી સ્વીકાર્ય નથી પરંતુ આ કોર્ટ માત્ર નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાની શુદ્ધતાની જ તપાસ કરી શકે છે.

***૧૬. આ રીતે જોઈ શકાય છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા હસ્તક્ષેપ ત્યારે જ યોગ્ય ગણાશે જ્યારે વાદગ્રસ્ત નિર્ણય કાયદાની પ્રત્યક્ષ ભૂલથી દૂષિત હોય એટલે કે જ્યારે ભૂલ રેકોર્ડ પર દેખીતી અને સ્વયં-સ્પષ્ટ હોય. હાઈકોર્ટ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવા માટે ત્યારે સક્ષમ બનશે જ્યારે તેને જણાય કે વાદગ્રસ્ત નિર્ણય એટલો મનસ્વી અને તરંગી છે કે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ ક્યારેય તેના પર પહોંચી ન શકે. એ બાબતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે કે કસોટી એ નથી કે કોર્ટ શું વાજબી કે ગેરવાજબી માને છે પરંતુ એવો નિર્ણય જે કોર્ટ વિચારે છે કે કોઈ વાજબી વ્યક્તિ લઈ શકે નહીં. માત્ર આટલું જ નહીં પરંતુ આવા નિર્ણયથી સ્પષ્ટ અન્યાય થયેલો હોવો જોઈએ.' (ભારપૂર્વક ઉમેરેલ)"*

૧૪. ઉપર સંદર્ભિત કાયદાકીય સ્થિતિ અને હાલના કેસની હકીકતોના પ્રકાશમાં, અહીંના અરજદારોએ તારીખ ૧૫.૦૧.૨૦૦૧ અને ૩૧.૦૧.૨૦૦૧ ની વચ્ચે એસબીઆઈવીઆરએસ, ૨૦૦૦ યોજના હેઠળ સ્વૈચ્છિક નિવૃત્તિ માટે અરજી કરી હોવાથી અને સદર યોજનામાંથી બહાર નીકળવાનો વિકલ્પ પસંદ ન કર્યો હોવાથી કે નિવૃત્તિની અરજી પાછી ખેંચી ન હોવાથી, તેમજ અરજદારોએ ફરજિયાત ગ્રામીણ/અર્ધ-શહેરી સોંપણી પૂર્ણ ન કરી હોવાથી, સામાવાળા - બેંકે એનેક્ષર - એચ પર યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલ તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ રિવર્ઝનનો આદેશ પસાર કર્યો હતો અને અરજદારો તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૧ ના રોજ નિવૃત્ત થયા હતા. સામાવાળા-બેંકે વખતોવખત બેંક દ્વારા જારી કરાયેલા

પરિપત્રો અને યોજના અનુસાર કાર્યવાહી કરી હતી, જેમાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૧૫. ઉપરોક્ત કારણોસર, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ નો આશરો લઈને હસ્તક્ષેપ કરવા માટે કોઈ કેસ બનતો નથી. હાલની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

(વૈભવી ડી. નાણાવટી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

===

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

===